

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2.20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravi prejemajo mesečno . . 1.80
Sobotna izdaja:
 za celo leto K 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEČ

Inserati:
 Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat po 20 v
 za dva- in večkrat . . . 15.,
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
 Enostolpna petstvarica po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenemki nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-here. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 133.

Vojna na naši zemlji.

(Izvirna poročila »Slovenca«.)

Izpod Sv. Gore.

Goriško, febr. 1916.

Nekdo potrka. Notri, prosto, herein, slobod! Nič. Odprem, a ste Vi? Gotovoda kaj novic? Da, g. M. Vas prav lepo pozdravljajo in poročajo, da so v nedeljo zvečer strašno padale granate v smeri od cerkve proti župnišču. Če se kaj zgodi, da oni ne bodo odgovornil... Dobro, povejte g. M., da ne bodo za morebitno nesrečo prav nič odgovorni, ampak ostati moramo z ljudstvom in samo z ljudstvom pojdemo proč, kar pa gotovo ne bode treba! Seveda se granatam ne smemo nastavljati. —

Vedno smo v smrtni nevarnosti, mi odgovori pošni sel.

Zato pa moramo vedno nositi popotnico seboj: vidite vsakdanje ali vsaj pogosto sv. obhajilo!

Res je, prav pravijo! — Pozdravite g. M. in — Bog z Vami in Marijal

Cadorna se boji...

Zanimiva so poročila Cadornova o našem uspešnem sunku na Oslavju. »Napadli so z neznanskimi silami...« Umeknili smo se iz prednjih jarkov, da smo se pletli pogube... — »Druga postojanka je pa trdno v naših rokah...« Cadorna se boji. Prav ima. Napadli smo topot z neznansko, nezlomljivo silo, kaj pa šele bode, ko pričnemo zares s strašnimi silami...?

Da so C. primerjali Cezarju, ki je prišel, videl, zmagal, ko je Cadorna vendar le prišel, videl, ostrmel, strmi... in mu klekajo kolena in se tresejo roke v strahu pred tem, kar šele ima priti!... Pa mi je prepričevalno zatrjeval gospod gost: »Gospodine Velečasni, kakor hitro pričnemo v istini in ne le za poskus, takoj prvi dan bodo naši vsi oni topovi, ki vas sedaj preganjajo iz kritja v kritje in končno v klet... Bodite uverjeni, takoj drugi dan jih bodele gledali na poti skozi vas! Dal Bog, sem odgovoril, in Blažena Gospa, da bi mogli kmalu reči: »e colle ultime Ferze alza le sue berze l'Italia perfida!« ...

Moja klet pa mi res prav dobro služi.

Dne 29. januarja, ravno ko sem se veselil ljubljanskega kislega zelja in kranske krvavice, — za dobe vojske največje dragotine — prične sovražnik bombardirati. Pustil sem zelje in krvavico in šel v klet, kjer sem našel zbranih že do 15 oseb! Granate so padale bolj v gornji konec vasi. Klementina B. je šivala rjuho; kosček

granate ji je prodrli rjuho, krilo, obrsnil malo ob nogo, — a hujšega ni bilo...

Kmet Furlan Zan je oral na njivi. Kar se komaj deset metrov proč razpoči sovražna granata. Zan izpreže voli in pusti njivo, da jo izorjejo italijanske granate... Streljali so kot obično eno uro. Kosilo mi je bilo zagrenjeno, a dobri moj gost, ki ve, da nimam vina pri hiši, pridelal sem le 30 litrov kisa, a vino kupovati po 1 K 30 v liter se mi zdi luksuz in greh, mi nakloni steklenico Gumpoldskirchnerja iz dunajske mestne kleti, je namreč pristen Dunajčan s češkim imenom, in tako sem bil prav dobre volje. Dobil sem še od drugega gosta zaklopnico 100 trabuk in moje veselje je bilo skoro kakor v miru, ko sem bil ponosen na portirke.

Dne 30. januarja je bila, kakor sporočeno gori v uvodu, na vrsti Vrtojba, dne 31. jan. pa zopet št. P. in sicer od poldne pa do 11. ure ponoči, — v štirih presledkih... Ne vem, kaj so neki zapazili, česa so iskali. Šli smo zopet v klet... Zadelo so mehanično delavnico, a škoda je bila le neznatna, žrtve nobene; zadelo so hlev, ki je bil povsem prazen, izkvarili so dve puški, prestrašili so ženske, osobito ob 9. uri zvečer je bilo vrišča in trušča po vasi, kakor da bi gorelo, a ob pol 11. uri sem čul zadnji prestrašeni krik sosedovih otrok, ko jih je prebudila iz sladkega sna zadnja sovražna granata s peklenskim pokom.

Spali nismo dosti, seveda ne, ali vsi priznamo, da nas res Bog čuva in Marija, ko ob tolikem in takem streljanju ni nikakih žrtev!

Tiše žrtve...

Imamo pa žrtve, žrtve pozabljene, tiše žrtve gospodarskih razmer tu v fronti.

Naš dekanat je v fronti ali vsaj pri fronti. Ne vemo, kako je drugod, ali tukaj čč. gg. dušni pastirji tožijo, da jim ljudstvo in zakupniki vsled nenavadnih razmer niso mogli dati fatiranih dajatev... Pri rokah imam uradni spis, iz kojega razvidim, da ima eden mojih sotrpinov osebno nezadolženega primanjkljaja v dohodkih, ki pri nas tudi v miru niso preslajni, 1800 K, reci: tisočosemsto kron; drugi 1350 K, reci: tisočpetdeset kron; tretji ni dobil fatirane zakupnine; četrti ima primanjkljaja 600 K, reci šeststo kron in moj vrt je obdelan že za tri leta naprej! — In ti gospodje, razen mene! molče: tiše žrtve!... koje z velikim spoštovanjem javimo narodu, da se ne bode čudil, zakaj mi tukaj nismo mogli dati mnogo ali nič za vojna posojila, za rdeči križ itd.

virov — izraz župan in župa od prvega časa v katerem se pojavi takó vlado kot urad, ali predmet na katerega se ta vlada razteza (župa), dalje osebe, ki izvršujejo vlado, ali upravljajo urad (župan). Počeni od vladarjev celih dežel ali gospostev skozi celo vrsto dostojanstvenikov in uradnikov, večjih in manjših, knežjih in deželskih, končujoč osobito v podrejenih vaških funkcijah, vodeč nas celo v privatno sfero plemenske in rodbinske organizacije — vsekdar je župan tisti, kateri vlada in se ravno vsled tega tako nazivlje, ker mu ta vlada oziroma oblast pristojna. Da bi pa župani tvorili pri nas katerikoli posebno privilegirano ljudsko plast, o tem ni nikjer ni govora ni sledu.

Pri naših bratih Hrvatih so bile stare župe osnovni deli hrvaške države, župani njeno plemstvo in sam knez ali kralj kot veliki župan prvi med enakimi. Da se ni tudi pri Slovencih razvil podoben proces je krivo to, ker so prišli prezgodaj pod tuji vpliv: sprva pod jarem Obrov pozneje Nemcev.

Samo (623—658) je sicer združil vse zapadne Slované in se otresel obrovske sužnosti, toda že po njegovi smrti je razpadla njegova veličastna državna tvorba. Posavski Slovenci (na Kranski in južnem Štajerskem) so morali zopet robovati divjim Obrom, karantanski Slovenci pa so se — kot pozneje za časa sv. Cirila in Metoda Moravani — obrnili na vzhod in našli po-

Prej ko se naj sodi, naj se nas zasliši! ... Ljudski smo in z ljudstvom trpimo...

* * *

»Zakaj, oh, zakaj je tako?

Mesto sreče pa solze teko?»

Zato, zato,

Ker naših želja

potrdil ni Gospodar sveta;

ker mi izpolnili nismo njegovih po-

velj...

Da bi pač narodi vsi

moliti začeli:

»Naj, Oče, se Tvoja volja zgodi!«,

prišli bi zopet časi veseli.

Da pač bi skoraj prišli!

To želim Ti za god. —

Nebeški Gospod

pa naj reče svoj Amen:

»Naj se zgodi!«

Tako mi je te dni pisal eden izmed malo mojih zvestih prijateljev, gosp. Tine Marčič iz Železnikov!

Bog Te usliši, Tine, in Tvoja patrona Marija Davška!

Vaš

dr. Marijan.

P. S.

Prošnja.

V imenu Gospodovem in Marije prečiste Deve prav lepo prosim one blage in plemenite slovenske duše, ki bi mogle podpisnemu poslati za naše dobre in hrabre branitelje domovine molekov in svetinjc, naj jih izvolijo vročiti sl. uredništvu »Slovenca« v Ljubljani, ki jih odpošlje prosivcu za napominane junake. Bog vsem darovateljem stotero povrni!

Isti Marijan.

Pod granatami.

V primeru z Gorico smo bili dosedaj še srečni tukaj v Solkanu. Veliki sršeni, ki so pribrežali koncem novembra, niso naredili mnogo škode, ker so večinoma razrivali zemljo. Male granate pa itak ne naredijo mnogo.

Januarja smo gledali, kako so pokale male granate na Sv. Katarino. Daleč zadaj je zagrmel top, tanko žvižganje nad nami in na Sv. Katarini je izbruhnil dim. Okrog deset jih je padlo. Mogoče, da so mislili, da so Bog ve kaki opazovalci na zvoniku.

Nekega dne januarja okrog treh popoldne pa smo zopet začeli znan hrušč težke granate. Te »velike« naredijo pač vsakega nekoliko razburjenega. Pred malimi se že še najde zavetje. Toda kaj ti pomaga, če se greš pred 28 cm skrit v klet, ko ti pride skoraj navpično skoz streho, in se spodaj razpoči. Drugi dan že izvemo,

kaj nameravajo. Ob isti uri prifrči prva granata. Gremo gledat. Čez mene zahtuli in zarohni nekaj nevidnega. Ta glas se ne da popisati. Kdor ga je enkrat slišal, mu ostane vedno v spominu. Grozen pok, da se zemlja strese, v ušesih zazveni. Zračni pritisk me vrže skoraj na tla. Velikanski oblak dima in prahu naredi skoraj temo. Toda ni časa dolgo premišljevat. Hitro se stisnem pod zid, in prihodnji trenutek se že usuje gosta toča kamenja in granatnih drobcev okrog mene. Kakšno moč imajo ti kosčki granate, ko padejo zopet na zemljo, sem videl pozneje. Našel sem kosček, nekoliko večji kot oreh, ki je padel na kamen, skoraj tako velik kakor glava, in ga razbil na tri dele.

Še dvakrat prituli, treskne, še dvakrat se vsuje kamenje po strehah, potem je dovolj.

Ljudje se vračajo domov, vsak hoče videti, koliko škode mu je naredilo. Dve hiši sta popolnoma razrušeni. Ena granata je padla na nek vrt in naredila velikansko luknjo. Ponoči ob devetih so pričeli naši vojaki iskati. In glej, staro mater so našli skoraj nepoškodovano v njeni sobi v prvem nadstropju. Ravno oni del sobe, kjer je bila, je še ostal, drugo se je vse podrla. Z velikim trdom so jo spravili dol.

Svečnico smo imeli letos žalostno. Zjutraj ob sedmih je bila edina sv. maša, pred katero je preč. gosp. kaplan blagoslovil sveče. Po sv. maši je bil takoj blagoslov, ker popoldne je bilo nevarno. Upamo pa, da bo kmalu bolj, in da nas Lah pusti pri miru s svojimi »pozdravi«.

Z južne fronte.

Tema je kot v rogu.

Po strmem klancu Koraka pehota. Jermenje škriplje, reže v ramena. Čela so znojna, pot slaba in strma. Ponekod stopaš po globokem blatu, drugod se spodtikaš ob veliko kamenje, ki so ga nametale granate na cesto.

Tema je. Ne moreš videti, kam stopiš. Naenkrat zmanjka tal. Zlekneš se po cesti kot si dolg in širok, težki nahrbtnik te še bolj potlači k tlom. Blato ti sili za rokave. Občutke imaš kakor bi padel v gnojno jamo, pa si zašel vsled nesrečnega naključja le v jamo, izkopano od sovražne granate, zalito od vode in blata. Pobereš se, tovariš ti pomaga. Prste držiš narazen, blaten si do pasa, ne veš, kam bi obrisal roke. No, roke si obrišeš ob suknjo na prsih. Počasi se blato posuši, pomencaš si roke in zopet je dobro.

Dohitiš kolono oslov, ki peljejo v postojanke na dvokolesnih vozičkih vodo v

LISTEK.

Dr. Jos. Gruđen:

Slovenski župani v preteklosti.

To je naslov zanimive knjižice, ki jo je Leonova družba razen drugih publikacij poklonila kot književni dar svojim članom. Ni samo važen donesek k starejši gospodarski zgodovini Slovencev, marveč nam osvetljuje tudi druge doslej premalo uvaževane in temne strani iz življenja naših prednikov. Kdor prečita razpravo, ki nam poda nekak splošen pregled o sedanjem stanju tega znanstvenega vprašanja, se bode prepričal, da je naš narod tudi pod tujim gospodstvom še stoletja ohranil svoje domače šege in naprave, živel po svojih zakonih in je mnogokrat za svoje pravne institucije prevzel le tujo zunanjo obliko, lupino, — a vsebino in jedro je skrbno čuval vsake nedomače primesi. Razprava nam dokaže, da smo tudi Slovenci živeli dasi skromno politično življenje, da smo imeli samorodne uredbe javnega življenja, katere je celo tujec-gospodar cenil in spoštoval ter jih končno sam prevzel v svoj upravni sestav.

Županska oblast je bila splošna pri vseh Slovanih. Po vseh straneh deželah slovanskih znači — na podlagi ohranjenih

moči pri sosednih Hrvatih. En del teh se je izselil iz svoje dalmatinske domovine ter se naselil med karantanskimi Slovenci, deloma kompaktno deloma raztreseno po seliščih. Ti Hrvati so prinesli Slovencem tudi smisel za urejeno državno življenje, za koje so pod divjimi Obri izgubili vsak čut. Hrvat je bil tu gospodar, »plemičar« sicer, toda ne trinog. Kakor podložni Slovenec je tudi sam obdeloval polje. Zato se tudi ne bomo čudili, da se je obred ustoličenja in umeščenja novega vojvode vršil na Korškem ravno v sredi takimenovanega »hrvaškega okraja«. Podobne ceremonije so hrvaški kmetje pri Bihaču obhajali povodom izvolitve svojega kmetskega kralja notri do najnovejšega časa. Ker so se pozneje — v novi nevarnosti pred Obri — Slovenci prostovoljno podvržli Frankom, so jim le-ti pustili njih domače kneze in so se pozneje celo nemški knezi uklonili prastaremu, hrvaškemu obredu ustoličenja. Ta obred nam je torej živ dokaz in priča pradašne hrvaško-slovenske državne vzajemnosti. To je plod najnovejšega temeljitega raziskovanja naše najstarejše zgodovine. Omenjam to vsled tega, ker dr. Gruđen teh rezultatov še ni mogel uporabiti. Mesto hrvaških organizatorjev meni on, da so se župani posameznih plemenskih držav strnili v samostojno kmečko zvezno državo pod slovenskimi vojvodi.

In kakor se je v vojvodskem umeščenju ohranil še ostanek starega hrvaško-slo-

venskega državnega prava, tako sta tudi v drugih javnih zadevah še dolgo veljala »slovensko pravo« in »slovenski običaji«, zato so se ohranila še stoletja poleg bavarskih (nemških) tudi slovenska sodišča z župani na čelu. Te županske sodbe so se vršile javno pred cerkvijo, na trgu ali pod lipo, kjer je bilo sploh središče vsega javnega življenja. Taka županska sodišča so se ohranila najdalje v obmejnih pokrajinah, ki so bile nemškemu vplivu najmanj izpostavljene. Tako so se te županske sodbe (ponekod pravda, sosednja ali sosedka imenovane) ohranile zlasti dolgo med beneškimi Slovenci. Do začetka XIX. stoletja so razsojali tam župani s svojimi dvanajstimi prisodniki o vseh sporih in pregreških svojih občanov. Razentega so se zbirali ondu župani s starejšinami vred na posvete o vseh važnejših javnih zadevah. Izredna naprava beneških Slovencev je bil veliki posvet vseh županov, ki se je vršil enkrat, ali po potrebi tudi večkrat na leto. Tu so volili velike župane in se posvetovali o vseh drugih skupnih in perečih zadevah svojih županij. »Ves sestav javne uprave pri beneških Slovencih kaže, da so si več kot tisoč let znali ohraniti svojo prvotno, demokratično vlado, ki se je opirala na srenje in njihove župane. In prav ta avtonomija jim je pomagala, da so ohranili svoj jezik in svoja narodna svojstva navzlic hudemu pritisku italijanstva do današnjega dne.«

sodih. Nekdo meni: »Poglej pametne osle! Ti tovor vozijo, a mi ga nosimo.« Pehota koraka dalje. Počasi, z zmernim korakom, a enakomernim. Prsa globoko sopejo. Izpodtikaš se ob kamenje in se loviš po zraku kot bi bil pijan. Toda počitka ni, naprej, naprej, tovariši čakajo v postojankah na nas.

Pride povelje: »Cigarete proč! Povejte naprej!« In od moža do moža v dolgi vrsti se širi skoro neslišno: »Cigarete proč, povejte naprej!« Dospel na vrh klanca, na planoto, pred meseci popolnoma neznan, a sedaj znano vsemu svetu, vsaj po imenu. Tam nekje ob robu na levi, spredaj, na desni, se dvigajo v zrak svetlobne rakete, sedaj tu, sedaj tam. Razsvetljujejo okolico daleč na okoli, padajo počasi zopet k tlom in umirajo. Podoba človeka — — — Dvigneš se in padaš, umreš nekje v blatu, neznan in skoro pozabljen. Izgubiš se prah prahu, iz katerega si vzrastel. Mogoče si storil samo to dobro, da si pognojil s svojo krvjo in telesom zemljo, na kateri bo čez leta zopet kraški kmet sejal žito za kruh svojim otrokom. Mogoče bo zrastle iz zemlje, v kateri si segnil, trta, iz soka tvoje krvi se bo rodilo rujno vince v veselje veseli družbi.

»Vorwärts! Vorwärts! Naprej! Naprej!« Prideš v vas. Pa se ti zdi, kot v starih pravljicah, da je začarana. Skozi okna ne svetijo luči, nikjer ne prodira skozi vrata žarek z ognjišča. Ne laja v vasi pes, ni čuti žive duše. Tu je porušena streha, tam je padla na kup cela stena, podrtja je vrtna ograja. Ni hiše, ki bi ne bila poškodovana. Preko razvalin se plazijo temne sence. So vojaki, ki gredo nekam po opravkih.

Od nekod se začuje zamolkel grom, po zraku nekaj pripiska in pripoje, začuje se močna eksplozija. Nekaj se ruši in podira. V vas je padla sovražna granata. Skoro istočasno posveti v vas sovražni žaromet. Vojaki obstoje kot okameneli. Nihče se ne gane, da bi se ne izdal z gubljanjem. Par sekund obstoji žaromet na vasi. Nato pa se pomakne počasi dalje. Sovražnik ni opazil ničesar.

Naprej! Naprej! Brzo!

Četa se razvija v dolgo kačo. Vojaki korakajo drug za drugim, pet korakov razdalje med posamezniki. Pot zavije s ceste, nekam na desno. Gaziš blato do gležnjev, ponekod je pot zalita čezinčez z vodo. Vas ostane daleč zadaj, svetlobne rakete se dvigajo vedno bližje v zrak. Tupatam zasika nad glavo krogla iz puške kakor čmrlj, a hitro. Lete previsoko, a včasih tudi bolj nizko. Tupatam se zruši kdo na tla. Kaj je? Vojak se je v temi izpodtaknil ob kamen in padel. No, ta se samo natihom pridruži, vstane in koraka dalje. Oni, ki je ranjen, zastoka: »Jezus, Marija!« Zavleče se na stran pota in počaka sanitacev.

Pehota prihaja bližje postojankam. Pokanje pušk se čuje vedno razločnejše. Pot postaja čezdalje slabša. Vedno več granatnih jam se pojavlja, vedno je več blata. V gosti temi zdvoimi, ako hodiš prav. Treba se je orientirati. Pot je prava.

Nasproti se prikazeta dve senci. Opočkat se in spodikati se. Brema ni lahko. Sta sanitacija. Neseta težko ranjenega vojaka na obvezališče. Danes meniš, jutri tebi. To je usoda vojaka.

Tam v temi, par sto korakov pred nami ali tudi bližje, se zasvetlika tu in tam jasna lučka, kratek svetel plamen. To so strelji italijanskih pušk. No, blizu postojank smo že, kmalu bomo v strelskih jarkih, kmalu bodo ramena prosta težkega nahrbtnika, izpočile se bodo trudne noge.

Pot zavije naravnost nizdol. Tuintam prodira skozi razpoke močna luč pod nami. To so rezervne postojanke v dolini. Le brzo vanj! Tako, na »varnem« smo. Nekaj korakov proč od nas, zgoraj na drugem robu doline so strelski jarki. Vojaki korakajo po ozkem žlebu navzgor do njih. Vse se godi skoro neslišno, brez glasnih povelj.

Prideš v strelski jarek. Vojaki stoje ob strelskih linah s pripravljeno puško. Nekateri sede v kritjih, zro skozi ozko odprtino proti sovražni strani in napevajo oči. Novodošli zavzamejo neslišno prostore prejšnjih ob strelskih linah. Nekje ob strani se dvigne nenadoma v zrak svetlobna raketa. Razsvetli žične ovire in daleč pred teboj razkopano zemljo. Ničesar ni videti, nič se ne gane.

Vprašaš vojaka, ki si ga zamenjal pri strelski lini:

»Kaj je novega?«

»Nič.«

»So napadali?«

»Ne. Samo na levem krilu so se prikopali bližje.«

»Aha.«

»Artiljerija strelja sedaj samo na desno krilo.«

»Aha.«

»Tu so ročne granate.«

»Dobro.«

»Tu je v zaboju municija.«

»Dobro.«

Oni, ki smo jih zamenjali, odidejo neslišno kot smo neslišno mi prišli.

Odložil si nahrbtnik, Sloniš ali sediš ob puški, pripravljeni na strel. Napenjaš oči in ušesa. Tuintam počasi strel, v gotovih presledkih zažvižga nad glavo sovražna krogla. Ti pa strmiš in strmiš v temo in čakaš.

Zazebe te. Ni čuda. Prišel si ves poten in moker, noč pa postaja zlasti proti jutru mrzla. Zaviješ se v odeje, ki si jih prinesel s seboj in strmiš dalje v temo.

Misli ti vhaajo na dom, v toplo domačo sobo, k ženi in otrokom, k očetu in materi, k vsem onim, s katerimi si včasih živel zadovoljno življenje.

O domovina, domovina!

S svojo krvjo in s svojimi telesi te branim in čuvam. Lepša kot kdaj prej se nam zdiš sedaj, ko te ne vidimo. Nedosegljiva si nam v svoji lepoti! Obljubljeni raj, ki nam je zaprt! Kdaj te zopet vidimo, kdaj te vidimo?! — Nikoli?

Naša usoda je ta kos strelskega jarka, ta razkopana zemlja pred nami in za nami. Sveta zemlja zaradi malo svetih dejanj! Neblagoslovljena, a posvečena s prelito krvjo — — —

Po jarku pride podčastnik:

»Spite?!«

Zdrzneš se:

»Ne spimo.«

Roka prime nehote za puško, oči strme v temo, ušesa se napenja, čakaš in čakaš. Misli pa ti nehote vhaajo drugam.

Pride jutro. Streljanje iz pušk polagoma preneha. Zdani se. Sedaj ni treba streljati na slepo, sedaj te ne more več presenetiti sovražnik neopaževano. Polagoma prične s svojim delom artiljerija.

Čez dan nekoliko zadremleš, kolikor je v danih razmerah mogoče.

Mine zopet noč in dan. In čez nekaj dni te zamenjajo zopet drugi tovariši. Greš zopet isto pot nazaj za nekoliko dni na počitek, da se zopet vrneš na svoje mesto. Mogoče nazaj grede manjka kdo med tovariši, včasih tudi ne. Takrat si bolj dobre volje.

Tako minevajo tedni in meseci, včasih seveda bolj viharno, včasih bolj mirno, kakor pač nanese usoda.

Fr. P.

Izpod Nanosa.

30. jan. 1916.

Krasne spomladanske dneve imamo tu pod Nanosom. Solnce greje kakor v mesecu maju. Narava se že giblje. Mandlji cveto in trobentice so že razpele svoje pisano-rumene liste. Tu in tam se opazi tudi že malo zelene travnike, in tudi črešnje imajo že napeto popje. — Kmetje-vinogradniki pridno kopljejo okoli trt; trte vežejo, kolje stavijo in beke pripravljajo. Vojaki jim pri tem delu pridno pomagajo. Vinogradniki in sadjerejci pa niso s tem toplim časom nič kaj zadovoljni in se bojé spomladnega mrčesa, ki vsled mile zime ne bo pokončan in zna narediti na sadnem in trsnem drevju mnogo škode.

Vipavske vinogradnike muči tudi skrb, ali bodo letos škropili ali ne. Skrb za vitrijo je tu velika. Ako vitrijo la ne bo, potem se je bati slabe vinske letine, ki zna spraviti naše vinogradnike in vinograde v obupen položaj. Upajo sicer, da se prizadeti činitelji potrudijo in da odpomorejo na kak način tej mukopolni skrbi.

Letošnja, oziroma lanska vinska letina je bila zadovoljiva. S kvantiteto in tudi s kvaliteto so bili vinogradniki zadovoljni, še bolj zadovoljni pa so bili vinogradniki s ceno vinskega pridelka, ki je dosegla tako višino kakor še nikdar poprej. Že mošt se je prodajal po 60 K hektoliter, in potem je cena vinu rastla teden za tednom. V decembru je cena vinu dosegla od 80 do 90 kron hektoliter, ki je v januarju letos poskočila že na 100 do 120 kron hektoliter. Velika večina vina je seveda že prodana, a se ga tu in tam še vedno kaj dobi. Kaplja je izborna, kupcev pa še vedno obilo in od raznih strani. Tudi vojaški oddelki so že mnogo vina pokupili in ga tu in tam še vedno kupujejo.

Če so vinogradniki po eni strani zadovoljni z zadnjim vinskim pridelkom, niso pa zadovoljni s cenami raznih živil, ki so kakor pri nas, tudi drugod zelo visoke. — Usnje se težko dobi, tako tudi šmir za vozove. Tudi v naši trški lekarni marsikaj manjka. — Če ostanejo vojaki še tu, potem bo najbrž že mogoče obdelati vinograde. In žeteti bi bilo, da bi sl. vojaška oblast v še obilnejši meri podpirala vinogradnike pri obdelovanju vinogradov. To je v interesu vinogradnikov in tudi naše vojske. Čim več vina se pridelja, tem boljše bo za našo vojsko in sploh za vojaške, ki bo naše junake krepčalo v strelskih jarkih.

Z vojski se dobro razumemo in tudi lepo izhajamo. Narodnosti so različne. Imamo Slovence, Čehe, Nemce, Ogre, Poljake, Slovake, Rusine, Rumune, Italijane in Hrvate. Vse narodnosti so zastopane, kakor so tudi na goriški fronti zastopane vse avstrijske narodnosti. Najbolj se razumemo seveda s Slovenci. Nekatere občine na Vipavskem so celo vložile prošnje na vojaško oblast, naj bi, če je mogoče, ostali slovenski vojaki delj časa v vipavskih občinah. Slovenski fantje so pridni, delajo radi, zato jih ima domače ljudstvo silno rado.

Vipavci smo začetkom vojske z Italijo že mnogo pospravili in smo že mislili na beg, kajti vsi smo bili prepričani, da se verolomnemu Italijanu posreči prve dneve vojske prodreti našo obrambno črto ob Soči. Nekateri so res tudi pobežnili, in mnogi drugi pa so še precej blaga — živili in obleke — poslali na Štajersko ali pa kam drugam. Junaštvo naših vojakov pa je to preprečilo, in Italijan je ostal in še stoji onstran Soče. Vipavci smo se oddahnili in srečni se štejemo, da smo še na domači zemlji, in da nam ni potreba zapustiti domače hiše in pobežniti pred sovražni-

kom v tuji svet, med tuje, včasih tudi negostoljubne ljudi. Hvalo smo dolžni zato našim hrabrim vojščakom, ki prelivajo tam pri Gorici in na Doberdobski planoti svojo kri za nas in za naše domove.

Sicer pa v slučaju, da bi se verolomnemu Italijanu posrečilo prodreti črto ob Soči, se mu v naši dolini ne bo dobro godilo.

Streljati pa se dobro sliši k nam tam dol od Gorice. Včasih še šipe žvenketajo. Tudi sovražni letalci so nas že večkrat obiskali. Spustili pa do zdaj še niso nič. Pač pa so jih naši obrambni topovi hudo pozdravljali in jih obsuli z belimi oblaki. Do zdaj so ti nepoklicani tiči še vedno zdravo kožo odnesli v deželo patentiranega prokletstva. A zna se zgoditi, da se bo mogoče enega ali drugega dne radovali, ko se bo kalabreži iz aeroplana doli kobacili in bo s tem za vedno dal slovo materi izdajstva.

Naši vipavski fantje so raztreseni po celi Evropi. Dobivamo od njih pisma iz Rusije, Francije, Anglije, Italije, poprej iz Srbije in iz Črne Gore, potem iz Turčije, iz Bolgarije itd. Koliko jih je že padlo za dom in cesarja, seveda nič ne vemo. Če pa so padli in da se več ne vrnejo, potem molimo zanje. Oni so to strašno trpljenje dokončali in sedaj mirno spe spanje pravičnih v tujih zemljah, daleč od svojih dragih, za katerih grobove nihče domačih ne bo izvedel. Pri tem hudem premišljevanju pa se tolažimo, da saj je človek ustvarjen, da enkrat tudi umre. Res je, da ni vseeno, kdaj in kako kateri umre. A božja Previdnost je že tako odločila, in vsakemu človeku je že pri njegovem rojstvu odmerjena usoda.

Da so se naši fantje pogumno bojevali, kaže tudi dejstvo, da se že mnogim vipavskim junakom blestijo svetinje odklikovani na prsih. Vipavec je zvest Bogu, cesarju in domovini. Tak je bil in tak ostane. Ne omaje ga noben vihar.

Na Vipavskem imamo to lepo, staro slovensko navado, da molimo zvečer rožni venec. Z nami pa molijo tudi vojaki, ki so pri nas na stanovanju. Lepo je to in hvalevredno. Tudi k sveti maši pridejo vojaki, kar jim dela le čast.

Naši čvrsti bataljoni prihajajo pojoč narodne pesmi in krepko korakajo proti sovražniku ob bistrji Soči. Pojo tako glasno in ubrano, da se razlega po celi dolini. Mnogi vedo, da gredo smrti nasproti, a zavest, da gredo nad verolomnega Italijana, jih tolaži. Kajti še nobene vojske ni bilo tako navdušeno sovražno pozdravljene od avstrijskih narodov, kakor je bila ravno vojska z nesramnim Italijanom.

Če je Italijan opustošil en del goriške vinorodne dežele — naša Brda — ne ba pa tega storil na Vipavskem; o tem smo prepričani. Preden do nas pride, si bo glavno razbil.

Tu in tam bo težko dobiti namestnika župana.

Ljudstvo se na splošno opozarja, da nosi legitimacijo istovetnosti vedno pri sebi, kajti po novih določilih mora imeti vsaka oseba tako legitimacijo, tudi če gre iz domače v sosedno občino. Prestopki, katerih je bilo na Vipavskem že več, se kaznujejo prvič 5 K, drugič pa 10 K. Torej pazite, ljudje, da ne boste denarja po nepotrebnem trosili. Denar je silno drag, posebno sedaj. Zato ga je treba »šparati« in z njim varčiti. Kajti še vedno je resničen stari pregovor: »Denar je sveta vladar«. In denar igra in bo tudi igral v tej vojski veliko vlogo.

Poroke so se na Vipavskem v minulemu letu skrčile za 90 odstotkov, ponekod celo za 100. Seveda, moških ni doma. V neki še precej obširni občini na Vipav-

Lovčen se smeje.

Brat poslanca g. Pibra piše:

Kotor, dne 18. jan. 1916.

Dragi brat! Zopet Ti pišem izpod — ne več črnogorskega, nego izpod našega imenitnega Lovčena. Naš je! Meni se zdi sedaj še bolj orjaški, nego je bil preje. Marsikdo si je mislil: to bo težko delo. A jaz Ti odkrito povem, da nam je bila to igrača; kar naenkrat je bila naša hrabra infanterija na vrhu in se smejala po belem prevzetnežu.

Pri tej borbi sem tudi jaz sodeloval; imeli smo strašno vreme, sneg, dež in vse drugo, kar bi ne bilo treba. Črnogorci so se bili zakopali v skale, toda iti so morali iz njih, ali pa za večno ostati v njih. Naše topništvo jih je neusmiljeno obdelovalo. Tega ognja n. mogoče opisati, to si more predstavljati le tisti, ki je sam slišal in videl. Mi ne bi bili tu razbili samo Črnogorcev in Srbov, nego tudi Francoze, Angleže in Italijane, ako bi bili gori. Nič ne lažem, če rečem, da je dobil na Lovčenu in v okolici vsak posamezni kamen svoj strel iz topa.

V celi Boki se vse raduje nad tem uspehom in vsak mnogo lažje diha nego preje. Kako lepo plavajo sedaj po celi ožini parniki — brez strahu pred bedastim sovražnikom.

Naši so že tudi Cetinje zasedli. Kje

V Istri so obstojale županske sodbe notri do XVII. stoletja in še čez. Od l. 1500 naprej so se od večine teh sodišč ohranili hrvaški, z glagolico pisani protokoli, dočim je preje zaznamoval župan glasove svojih prisednikov-sodnikov z zarezo na lesenem rovašu. V Belikrajini so bila ta županska sodišča ukunjena že z odlokom cesarja Maksimilijana I., medtem ko so po ostalih slovenskih pokrajinah še preje podlegla vplivu karolinške sodne organizacije.

V krajih, ki niso bili nemškemu vplivu tako močno izpostavljeni, so se tudi druge starinske naprave staroslovenskega, predvsem zadružnega življenja najdalje ohranile (na vzvodnem Štajerskem, v Benečiji), dasi nahajamo v prvi dobi te sledove povsod.

Ko pa je prvotno svoboden kmet prišel v popolno gospodarsko odvisnost svojega gospoda in graščaka tudi župani prejšnjih svobodnih občin niso pomenili več tega kar nekda. O kaki sodnijski in kaznovalni pravici županov ni bilo več govora: kajti zemljiški gospod je znal združiti vso sodno oblast v svoji roki. Župan je smel z dovoljenjem svoje gosposke razsojati kvečjem le še o manjših sporih in prestopkih. Sicer pa je izvrševal le to, kar so mu ukazali: pobiral je davke in desetino, napovedoval tlako in skrbel, da je bilo vse delo na graščinskih posestvih točno in redno izvršeno, župani so morali zločince naznanjati in jih tirati pred sodnika in pre-

našati oskrbnikova pisma, kar je bilo, zlasti za časa turških navalov važno.

Nasproti kmetom so bili župani mnogokrat njihovi zaupniki in posredniki: župani so čuvali, da se niso posameznim zemljiščem nalažala višja in težja bremena in davki, kot je bilo nekda v navadi, oni so zastopali in se potežovali za krivično stiskanega podložnika.

Za svoj trud in obile uradne posle so dobili župani od zemljiške gosposke kot nagrado za dobro svojega županovanja užitek od enega zemljišča »županica« imenovanega in bili tudi sicer še oproščeni mnogih bremen in dajatev. Bili so večinoma od srenje prosto voljeni, le gosposka jih je morala potrditi. Ako so bili v svojem poslovanju nemarni in nezanesljivi, je gosposka take župane kratkoma odstavila.

Večjo veljavo, zlasti obsežnejšo samoupravo in sodno oblast so povečini ohranili le župani svobodnega, od graščinske gosposke neodvisnega ljudstva. Bile so to občine tkzv. svobodnjakov in kmetov-plemičarjev, katere so bile raztresene po vsi naši domovini.

Delovanje županov podložnih kmetov se je najbolj kazalo v večah, pravadah, so sednjah in pojezdih, kar je izražalo prvotno javen sodni zbor. Na te zборе so razni zemljiški gospodje tudi še pozneje klicali svoje kmete, ki so morali tam priči župana pred oskrbnikom izpovedati o svojih davčninah in drugih dolžnih dajatvah. Uka-

zano jim je tudi bilo naznaniti ob tej priliki vse njim znane zločine in prestopke.

Veče, kot zbori kmetov v svrhu razgovora o svojih skupnih zadevah, so bile zlasti vsled poznejših velikih kmečkih uporov ustavljene, ker je gospoda nerada gledala, da se je na večah razpravljalo o razmerju med njo in podložniki.

V vinorodnih krajih pa so se do najnovejšega časa ohranile »gorske pravde« in »kvatne sodbe«. V gorskih pravadah se je razsojalo predvsem o vinogradniških zadevah. Kvaterni sodbe pa niso veljale samo za ožje vinogradniško okrožje, marveč jih nahajamo tudi po drugih krajih; mesto podložnih kmetov so večali in razsojali po starih šegah in navadah pod vodstvom graščinskega zastopnika župani, ki so se zbirali na te zборе navadno vsake kvatre (od tod ime kvatne sodbe). Ti kmečki sodni zbori in večje so se vršile po stari navadi javno na trgu, pred cerkvijo ali pod lipo, še-le pozneje v gradu.

Iz povedanega razvidimo kako je fevdalno gospodarstvo tekom srednjega in novega veka korak za korakom omejevalo in izpodjedalo župansko oblast, od katere slednjič ni preostalo drugega kot posli podložnih gospodarskih uradnikov. Z gospodarsko-političnimi preuredbami l. 1848. so s podložnimi kmeti in zemljiško gosposko vred izginili tudi župani, a njih ime so obdržali naši občinski predstojniki.

M. L.

skem ni bilo v minulem letu nobene poroke. Tudi porodi so silno padli. Umrljivost je pa bila razmeroma manjša kakor v letih pred vojsko.

Solski pouk se vrši po večini v celem sodnem okraju. Kjer so bili pod orožje poklicani učitelji, tam jih v šolah nadomestujejo učiteljice.

Naši sovražniki lahko izpredvidijo, da smo z orožjem nepremagljivi, in da z nami nič ne opravijo. Čim prej bodo to spoznali, tem boljše bo za njih in za njih ljudstva, ki trepetajo pod grozoto te strašne evropske človeške klavnice, ki nima para v zgodovini človeštva, kateri bi se dala primerjati kazen v Sodomi in Gomori ali pa vesoljni potop.

Iz Sv. Lucije ob Soči.

Jasno nebo se je vzpenjalo nad našo dolino. Solnce nas je prijazno oblikovalo s pomladansko toploto. Bil je krasen dan.

Tam na cesti je igrala godba. Poslušala sem jo vsa utopljena v prijetne melodije. Duša mi je bila razigrana ob zvokih in utopila sem se v nekdanje prošle čase...

Nenadoma, kakor probujena iz sladkih sanj, slišim rezek živžg in paf... Zopet je tu, si mislim. Dolgo je bilo mirno, a danes je zopet začel s svojimi budalostmi. Aha, je že druga tu, tam v vodo. Sedaj pa le urno skrivati, da je ne dobiš, si mislim! Komaj se skrijem, prižvižga in rjav, zadušljiv dim se je vzdignil nad dolino. Zadržali so zgodaj. Celo popoldne do poznega večera so se trudili Lahončki, a nazadnje uspeh?...

Granata je udarila za hišo g. Pipa v skale. Kamenje je pobilo šipe. Zračni pritisk je otvoril vsa vrata, tako da je mislil g. Rudolf, ki je tičal nekje v svoji sobi, da se podira hrib nad njim. Umevno je, da se je ves prestrašen spravljal iz sobe in pobežnil iz hiše. In pa »menaža« je odšla za ta dan.

Italijan nam celo restavracije ne privoščiti. Tudi nad to nedolžno poslojse se je spravljal. Kdo zna o kakih sladkih tortah, šampanjcu, kranjskih klobasah in žemljicah, si je domišljaj. Sline težko požiraje in bum..., da se ne boste vi mastili tam. Seveda je restavracija že od začetka vojne prazna, le nekaj miši je v praznih zapuščenih prostorih. Nobenemu se ni nič zgodilo. Škoda, dasiravno je precej dobro zadel. A kaj zato. Tort pa le nima. Naš ordonanc Bizjak je začuden ogledoval luknjo in se Lahom smejal v pest. »To je pa fajf naredu«, je rekel. Druge škode ni napravil. Seveda lukenj ne manjka, škoda da ni krompir zrel; nam bi olajšali delo Italijani. Toda dovolj za danes, pa drugič še kaj, če se ne bo g. urednik jezil nad mojo gostobesednostjo. Bog z nami in vse bomo prestali in zatrdno upamo, da tudi izdajalski Lah ne bode imel dolgo priljubljenosti, naših ljudi strašiti in restavracije podirati!

M....a iz Grape.

V Gorici.

Iz Gorice, 1. jan. Mráz je in sneg se nam obeta, ki ga to zimo še nismo imeli. — Danes krog poldne je udarila granata v hišo posestnika Plahute v ulici Stražič blizu Soče. Ubila je 13letnega dečka in močno ranila v nogo posestnikovo ženo. Tudi pri mostu v Pevmo je bilo danes par žrtev. Pozneje je bilo posebno nevarno pri klavnici in proti št. Petru; priletelo je hkratu več šrapnelov in par ljudi ranilo;

je Nikita, si lahko mislimo — hotel je svojo usodo deliti z zaveznikom in hujskačem Petrom. Naše vojaštvo zelo hitro prodira dalje in bo v nekaj dnevih vsa Črnagora naša. Črnogorskih ujetnikov imamo mnogo, med njimi tudi Srbov, ki so silno sestrani. Damo jim hrane in vsega kar potrebujejo; ej, da bi naši sovražniki tako postopali z našimi ujetniki, kakor mi z njihovimi!

Borili so se proti nam vsi Črnogorci, vse od 12. do 70. leta, a ne samo moški, nego tudi ženske. Neki Črnogorec se je izrazil, da je z nami sam Bog. Tedaj je pravica vendar-le na naši strani, ali ne?

Kotora in okolice niso nam niti najmanj poškodovani; bili bi — a niso imeli časa, prehitro smo jih zgrabili.

Lovčen se v svoji beli suknji že peti dan smeje od veselja — podnevi v solnčnih žarkih, ponoči v svitu lune —, da je naš. Z lica se mu bere, da je srečen in da bo vsikdar naš zvest branitelj. Kdo more sedaj v Boko? Naj le pride kdo in poskusi!

Bog živi naše voditelje, posebno pa ekselenclo Webra, ki se je dolgo noč in dan mučil, da je vse tapo lepo razporedil in prihranil s tem na tisoče človeških žrtev. Na celi fronti smo imeli zelo malo izgub; ako rečem 800 ranjenih in mrtvih, sem veliko rekel. Z Bogom in mečem naprej!

(Drugi brat gospoda poslanca Pibra je bil ranjen na Doberdobski planoti.)

ubit ni bil nihče. Po Mirnski cesti se je peljal mlad fant s kolesom. Priletela je granata in mu razbila zadnje kolo, a sam je ostal nepoškodovan.

Koncert hrvaškega umetnika.

Kakor že znano, je priredil 1. t. m. hrvaški virtuz na gosli Zlatko Baloković koncert v Ljubljani pred popolnoma razprodano dvorano hotela »Union«. Kakor poroča »Agramer Tagblatt«, se je podal Baloković sledeči dan v ožje vojno ozemlje, v sedež 5. armadnega poveljstva, kjer je priredil koncert v korist armade ob Soči. Ker pa ni tam nobene dvorane, se je vršil koncert v neki leseni baraki. Vsi prostori so bili popolnoma razprodani. Pri tem koncertu je bil navzoč ves generalni štab z generalom pehote pl. Borojevićem na čelu, nato nadvojvoda Josip Karel kakor tudi vseučilišni profesorji rektor Barac in dekana dr. Šilović in dr. Stražnicki, kateri so izvršili promocijo njegove ekselence dne 1. t. m. Nadalje sta bila navzoča hrvaška umetnika-profesorja Frangeš in Iveković, katera se sedaj nahajata na fronti. Po koncertu je general Borojević v toplih in pristrčnih besedah čestital violinskemu virtuožu.

Naše družine v Italiji.

Franc Rakušček, organist iz Dreznice pri Kobaridu, sedaj pri orožniški postaji v Logu na Primorskem, je prejel od svoje družine iz Candide v Italiji naslednje pismo z dne 12. januarja t. l.: V J. in M. ljubljani oče! V kratkem Vam naznanjamo, kako se nam godi. Mi smo v samostanu. Vseh nas je tukaj iz naših krajev 102. Razdeljeni smo po sobah in preskrbljeni za dušo in telo. Tukaj imamo trnovskega dušnega pastirja, ki nas hodi skoraj vsak dan obiskavat po sobah. V naši samostanski kapeli imamo tudi večkrat sv. mašo. Vsi otroci iz naše duhovnije hodimo v šolo, iz naše družine pet: Jaz (Jože), Francišek, Alojzij, Roza in Friderik. Imamo trnovskega gospoda duhovnika za učitelja. Italijanski monsinjor je prav priazen z nami in mu s Francem vsako jutro streževa pri sveti maši. Candida je prav daleč v Italiji, tri ure od Neaplja. Z doma smo odšli 12. decembra in prišli semkaj 19. decembra 1915. Naš g. Kalin je šest ur oddaljen od nas. Včeraj nas je obiskal in se je mudil pri nas dva dni. Tukaj je Rgorin, obe Šmonovki, Krčenovka, svak Kranj in več drugih. Stara Šmonovka (Ravnska) je umrla. Mi smo vsi zdravi — mama, teta in drobnjav ter želimo enako tudi Vam. Samo stric leži, pa ni hudo bolan, je le od prehlada na potovanju. Sprejmite pristrčne pozdrave!

Iz Potokov pri Kobaridu je prejela Terezija Čebokli v Ljutomeru naslednje zanimivo pismo z dne 20. decembra: Dragi sestra! Naznanim Ti, da smo vsi zdravi; nam ne gre slabo. Pisali smo večkrat, ali ste prejeli? Pismo potuje semkaj mesec dni. Pisma nam tukaj pošiljajo nazaj. To pismo Ti pošljem po nekem vojaku, ki je blizu Švice doma, da ga tam odda. Sedaj imajo vsi, ki so še ostali živi, petnajst dni dopusta. Je vse pod vojaki. Od Kreda proti fronti so bili pridelki uničeni. Od Bovca so streljali na Kobarid in blizu Starega sela; škoda ni napravilo. V Kobaridu so še ljudje. Dosedaj smo imeli begunce iz Kamna, pa jih bodo poslali daleč v Italijo, štiri dni z vlakom. Bila je odredba, da nismo smeli držati več ko ene krave na družino, ker je bilo pomanjkanje sena. Špeh stane tukaj 1 K 50 vin. Kadar ima kdo čas, hodi tudi delat, če hoče. Ko pridete domov, bodele videli prenarejene hiše, ceste, sploh vse. Bojimo se, da ne bi morali doma zapustiti. Bog nas varuj! Da bi le doma ostali. — Srčne pozdrave vsem!

Danes smo preko Curiha dobili iz Italije naslednje pismo: Slavno uredništvo! Prosim, da bi razglasili v listu, da se nahajajo v Diano Marini še sledeče družine beguncev: Anton Leban, št. 6, Kamnica, Volče; Val. Kogoj, št. 208, Ročinj; Rozalija Leščak, Podravna, št. 212, Ročinj; Kragulj, Doblar, Ročinj; Štefinovi, Podravno, 205; Ant. Grebenjak, Kostanjevica, Marjacec; Alojzija Kogoj, Podravna, 213; Alojzija Jerončič, Bukovje, Ročinj; Rutar Ivana, Čeginj, 45; Kuk, Doblar, 12; Katarina Jerončič, Podravna, 215; Marija Grebenjak, Kostanjevica, 67; Marija Durjava, Doblar, 19; Franc Gerbec, Auško pri Kambreskem; Rutar, Volče, 7. Pozdravljamo iskreno vse sorodnike, znance in prijatelje. — Filipič, Diano Marina, 9. jan. 1916. Prov. Porto Maurizio, Italia.

Drugo geslo.

Praška trgovska zbornica proti gospodarski zvezi z Nemčijo.

Kakor poroča včerajšnji »Neues Wiener Tagblatt«, je v četrtkovni seji praške trgovske zbornice predsednik Nemeč govornik tudi o gospodarski zvezi z Nemčijo. Poudarjal je, da se med Ogrsko in Avstrijo skupno gospodarsko in carinsko ozemlje mora brezpogojno obdržati, ker

se obe državi v gospodarskem oziru prav srečno izpopolnjujeta in ker je veliko skupno ozemlje za obe polovici v vsakem oziru bolj koristno kakor pa ločitev. Niso pa vse avstrijske trgovske zbornice ene misli v drugem gospodarskem in osnovnem vprašanju, namreč glede gospodarsko-političnega razmerja do Nemčije. Začetno navdušenje za popolno carinsko zvezo se je izgubilo pred silo resničnosti in tudi kasnejši predlogi, čeravno se omejujejo vedno bolj na ožje polje, vendar ne vzdržijo pred dejanskimi zahtevami našega narodnega gospodarstva in pred hladno in stvarno kritiko.

Največji odpor proti dalekosežni zvezi prihaja iz Nemčije same in temu se ne moremo čuditi, če pomislimo, da je Nemčija le z 11% celega svojega izvoza in le z 8% svojega tovarniškega izvoza interesirana na našem trgu in od nas uvažala le 8% svojega skupnega uvoza in je tedaj veliko bolj navezana na svetovni trg, kakor pa na Avstro-Ogrsko. Iz tega izhaja, da za vsako tesnejšo zvezo, ki bi šla preko posameznih dopustnih posebnih ugodnosti, nastane nepremagljiva ovira, namreč kvalitativna enakovrstnost njenih narodnih gospodarstev, ki se pravzaprav prav nič ne dopolnjujejo, ampak večinoma samo konkurirajo. Z gospodarskim zblizanjem ne bi pa napravili bistvenega koraka za njuno samopreskrbo in v isti meri ostaneti obe navezani kakor prej na uvoz skoro vseh tekstilnih surovin, gumij, smole, kolonialnega blaga, južnega sadja, začimb, važnih kovin, kemičnih surovin, živil in krmil. Z vso strogo doslednostjo sledi iz tega, da zveza obeh teh velikih držav nima zase nobene velike gospodarske ideje in upravičenosti. Pa če tudi vsa srednja Evropa in še bližnji vzhod pristopita, in dobimo zadostnega ozemlja in možnost za samopreskrbo bi se le deloma povečala. Z gospodarsko zvezo obeh držav bi se tedaj bistveno le pospeševalo medsebojno izmenjavanje lastnih pridelkov, kar bi pa rodilo veliko nevarnost, ki bi nastala za naše domače gospodarstvo že iz samega tega pospeševanja in pa iz protidredb tujih držav za zunanjo trgovino obeh osrednjih sil.

Bodočnost našega industrijskega izvoza ne leži v Nemčiji, ampak na vzhodu, kateremu moramo v tem oziru posvetiti svojo glavno pozornost. Če pa pospeševanje našega izvoza v Nemčijo ne bi prineslo bistvene splošne koristi, bi pa pospeševanje izvoza iz Nemčije prineslo še toliko večjo škodo. To velja v isti meri za kmetijstvo in za industrijo. Večina gospodarskih pridelkov je pri nas dražja, često znatno dražja kakor v Nemčiji. Vsled medsebojne carinske svobode in carinske prednosti bi se gotovo nemške cene pač ne zvišale, ampak naše bi padle.

Velika nevarnost grozi avstrijski industriji, za katero bi gospodarsko združenje z Nemčijo prineslo samo oster in zelo škodljiv konkurenčni boj z močnejšo nemško industrijo in deloma bi bilo tudi konec našega daljnega industrijskega razvoja. Za veliko število industrijskih izdelkov je Nemčija za nas edino merodajni, da, edini dejansko nevarni konkurent. Že danes krije polovico našega uvoza industrijskih izdelkov in njen uvoz se ne da povečati na škodo ostalega tujega sveta, ampak samo na škodo naše industrije. Kajti naša industrija ima v splošnem slabše produkcijske pogoje kakor nemška. Če hočemo tedaj naši industriji zagotoviti obstanek, moramo svojo carino tudi proti Nemčiji obdržati v potrebnih višini in ji ne moremo dovoliti nobene ugodnosti, ki bi presežala to mejo. Možnost carinske zveze z Nemčijo moramo tedaj že iz interesov našega domačega gospodarstva popolnoma izločiti, da ne govorimo o drugih nepremagljivih tehničnih ovirah, katere ima ta načrt.

Zato skupen carinski tarif, ki bi odgovarjal našim potrebam, ni mogoč in že to samo dokazuje, da ne moremo govoriti o vmesni ali prednostni carini, ki bi že itak ne smela biti nižja kakor je v sedanjih pogodbenih carini, za katere časa je nemški uvoz tako močno narasel. Tudi skupna pogodbeni pogajanja s tretjimi državami niso mogoča, kajti obilo in važne vrste trgovskega blaga imajo preveč različne interese. Preostane tedaj le čisto navadna tarifarna pogodba s kolikor mogoče specializiranimi pogodbenimi določili, ki se v njihovem učinku lahko pokažejo kot posebne koristi za obojestranski uvoz, če bodo tako urejene, da se jih ne bo dalo praktično uporabiti pri uvozu iz sosednjih držav.

Za vsak slučaj moramo čisto jasno povedati svojo željo in nujno prošnjo, da se gospodarske interese te države razmotriva le po lastnih potrebah v lastno korist in da bodi pri tem merodajen samo en cilj: Ustvariti in ohraniti krepko, mogočno, v sebi edino in neodvisno Avstrijo.

Živahno pritrjevanje je sledilo tem besedam in kakor poroča »Bohemia«, je tudi nemška zbornica manjšina odobrila to predsedniško izjavo.

Vojna, ki pride.

Neopažena je šla te dni mimo javnosti vest, da je Japonska »po prijateljski izmenjavi brzojavk« s Carranzovo vlado ustanovila v Mehiki 11 poklicnih konzulatov. Kaj bi bilo to takega? Nič drugega nego nov dosleden korak na potu japonske kolonizacije v Mehiki. Kaj pomenja japonska kolonizacija, se je pokazalo na Koreji in v južni Mandžuriji. Zato ni čuda, da so severnoameriške Združene države postale nervozne, ko so japonski izseljenci vedno bolj preplavljali Kalifornijo. Leta 1906. je ameriška vlada izdala izjemno šolsko postavbo za japonske otroke, leta 1913. pa zakon, s katerim se je žoltakom prepovedal nakup zemlje. Že tedaj je nastala med Japonsko in Združenimi državami taka napetost, da je bilo videti, kakor da bi imel že tedaj rešiti meč vprašanje japonske kolonizacije v Ameriki. Vendar sta imeli tedaj obe vladi svoje vzroke, da se je stvar nekako odstavila z dnevnega reda in Japonska je skrbela za to, da je trava prerasla ta spor. Kalifornijsko izjemno stanje je zaenkrat ostalo, kakor je bilo.

Japonska pa misli na kolonizacijo v Ameriki ni opustila, marveč si je le v vsej tihoti izbrala drugo, v gospodarskem in političnem oziru izredno ugodno mesto: Mehiko. Večne mehiške notranje homatije dovoljujejo Japonski, da ima polno oblast nad svojimi tamošnjimi izseljenci, dasi bivajo na tujih tleh. Mehika pač nima nikoli dovolj močne vlade, katera bi se mogla uspešno upreti »željam« velesile, kakor je Japonska. Tako si je dala Japonska tekom zadnjih let od raznih mehiških vlad v vsej tihoti priznati različne ugodnosti, kakor nakup zemlje v velikem, gotove svobode in predprave za japonske naseljence itd. Sedaj je pa, kakor smo gori omenili, ustanovila v Mehiki 11 svojih poklicnih konzulatov. Japonska dela v Mehiki žilavo in dosledno, a tiho in gibčno, kakor le ona zna. Oddto dejstvo, da se doslej skoraj ni ničesar slišalo o japonskih namerah v Mehiki. Le enkrat je blisk razsvetlil to temino: ko je japonska vojna ladja na mehiški obali izkrcala moštvo. Slučaj je bil posebno poučen zato, ker je pokazal, kako dobro poznajo Japonci mehiško obalo — kakor svojo lastno. No, tudi toplot so Japonci skrbeli, da je čimprej zopet popolna temina objela njihovo delovanje v Mehiki. Da delajo neumorno dalje, izpričuje poročilo o ustanovitvi konzulatov.

Japonska kolonizacija v Mehiki je za ameriške Združene države kakor pest na očesu, kakor sekira v korenini. Ne morejo in ne bodo je trpele. Ravno tako gotovo pa je, da se Japonska ne bo izlepa odrekla svoji težnji proti Ameriki. Napetost na obeh straneh narašča in na obeh straneh vedo, da bo prej ali slej razsodil med njima meč. Šlo bo najprej za ameriško-japonsko vprašanje, neposredno iz tega pa zraste splošno svetovno vprašanje o rešitvi belega plemena pred nadvladjem žoltega. Tudi to vprašanje se bo rešilo z mečem. To je vojna, ki pride in ki bo še vse strašnejša nego sedanja.

Položaj v Italiji.

Proroštvu, kateremu se udajajo dopisniki nekaterih listov, se ne da prilagoditi prislovica, naj človek prepusti usodi, da razbije trda tla. Tem delaželnim gospodarjem, ki se postavljajo kot zgodovinarji žaloigre, je jelo do grla predsedati v nečloveško dolgotrajnem tesninskem gnezdu. In ker bi se radi vrnili čimprej v vsakdanje navajeno rimsko ali milansko prijetno filistrstvo, se podvzajajo s pobožnimi željami, ki se ne strinjajo kar nič z istinitostjo, in vidijo v vsem, kar se godi v Italiji, znake kar najbližjega poloma. In česa vsega ne vidijo!

Kmetstvo vstaja v Karleonu so utopili v krvi. Vstaja se širi v Južni Italiji, Sicilija je vsa v plamenu, v Milanu hrepene po Nemcih, čete na fronti pokvarjajo puške in topove, da se jim ne bi bilo treba boriti dalje. Generali se pripravajo med seboj in si polijo drug drugemu še ostale kosme las s širokih in praznote glav svetlečih se pleš...

O denarnih in gospodarskih razmerah se izgubljajo lučanski zgodovinarji v tako splošnih opisih, da se mora naš čitatelj, zaveden po nalaščnih pretiravanjih, povzpeti do sklepov, ki so popolnoma napačni, ali pa se le malo naslanja na istinitost.

Gotovo je, da je Italijanom prinesel sveti egoizem razočaranje za razočaranjem.

Kraljev oklic armadi je označil bodoče boje v očigled vojne vajenemu nasprotniku trde in trudapolne. Ljudstvu pa so slikali narodnjaški hujskači politični in vojaški položaj v Avstriji v tako temnih barvah in tako klaverno, da je bil vsakdo prepričan, v dveh, najkasneje v treh tednih bodo odrešeni Tridint, Trst in Gorica »dednega« sovražnika in počivali v gorkem naročju materi Italiji.

Finančni in gospodarski politiki po drugi plati so mislili, da so nad vse modri

in previdni, ako cenijo vojno dobo na štiri mesece in stroške na štiri do polpet milijard. Gospodje ne slišijo sedaj radi o tem, a njihovi nalančni, skrajno malenkostni proračuni se ne dajo odstraniti iz milanskih, florenskih in rimskih strokovnih listov. Ti proračuni kažejo iznova, da je že davno minila proroška doba, in da vojna, ki je igra, ne prenaša nič bolje takih dozdavnih računov, kakor roletna miza v Monte Karlu.

Polpeta milijarda, ki naj bi bila zadostovala za vso pustolovščino, je posla. K novemu posojilu nabirajo ministri in parlamentarci na severu in jugu voljnih podpisovalcev in se vihte v patriotičnih frazah, ki so v čudnem nesoglasju s pobitimi misljenjem v deželi. Ali bodo nabiralci imeli uspeha, se ne ve. Pomniti pa je treba,

ba, da je Italija med vsemi velesilami takorekoč edina, ki je vnaprej preskrbela za obresti vojnemu posojilu v znesku 400 do 500 milijonov lir z davčno predlogo, ki jo je bil sprejel državni zbor. Torej računajo v Rimu s stroški od devet do deset milijard.

Poleg potovalnih pridig, ki so namenjene ponajveč ljudskemu mnenju, pričakujejo tam zavestno in resno bodočih dogodkov. Morda obračunajo kasneje z zmedencema Sonninom in Salandro, za sedaj pa se oklepajo v tiski in nadlogi domovine upanja, da bode končana vojna v pet do šest mesecev. V tej nadi se čuti tudi molčeče priznanje, da je tam meja, preko katere ne seže gospodarska moč italijanska.

Zato bi bilo pametno tudi od naše strani, da modro hranimo z besedami.

Naša mornarica zopet ob italijanskem obrežju. — Umikanje Italijanov pri Tolminu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dogodki na morju.

Dunaj, 4. februarja. (Kor. u.) Uradno se razglasa:

Neka skupina križark je obstreljevala in težko poškodovala 3. februarja popoldne na italijanski vzhodni obali kolodvora Ortona in San Vito, dalje v okolici teh krajev več skladišč in neko tvornico, kakor tudi neko plavajočo dvigalo in uničila železniški most čez reko Arielo severno od Ortone. Po obstreljevanju objektov v San Vito so se opazovali požari. Skupina križark se je vrnila, ne da bi jo bil kdo nadlegoval.

Poveljstvo mornarice.

Dunaj, 4. februarja. (Kor. u.) Uradno se razglasa:

Topniški boji so se precej živahno nadaljevali na primorski bojni črti in so se razširili na več mestih v tirolskem in korškem obmejnem ozemlju. Devinski grač je zadelo več sovražnih topniških krogelj, ki so ga deloma porušile.

Italijani so šli nazaj pred tolminskim območjem vsled zadnjih podjetij naših čet na strmine zahodno od ceste Čigj-Selo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Ortona in San Vito ležita ob železnici Brindisi—Mantua ob italijanskem vzhodnem obrežju, in sicer Ortona 42° 20' severne širine, San Vito nekoliko bolj proti jugozahodu. Naša vrla mornarica je napadla navedena kraja že prej enkrat: 23. julija 1915. Ortona in San Vito ležita nasproti naši trdnjavi Kotor.

Laško uradno poročilo.

Rim, 2. febr. (K. u.) Sovražnik je ponovil dne 31. jan. jutraj, podpiran po svojem topništvu, brezuspešno svoje napade na naše postojanke severovzhodno od Mori, ki jih pa trdno držimo. Sovražnika smo presenetili, premagali in ga povsod prepodili. V odseku pri Gorici in na Kraški visoki planoti navadno delovanje topništva. Zadelo smo neko četo na poti iz Markotinov v Sv. Martin. Poroča se, da je vdrl nek lasten oddelek drzno v neko sovražno utrdbo južnozahodno od Sv. Martina, ki jo je uničil s 50. bombami.

Rim, 3. febr. (K. u.) Lasten poizvedovalen oddelek je napadel dne 1. t. m., podpiran po topništvu, v Val Lagarina sovražne skupine severozahodno od Mori in jih je razkropil. V odseku med Astico in Vora so se približali zvečer 1. t. m. sovražni oddelki v belih plaščih, podpirani s strojnimi, našim postojankam ob fronti Cima Norre (7)—Millegrube (vzhodno od Lavaroni). Prepodil jih je protinapad. Napadi naše pehote so dovedli do novih uspešnih bojev med Ročinjem in Ronki. Ob Soči od časa do časa delovanje topov. Naše topništvo je obstreljevalo sovražne skupine, ko so korakale skozi križališče Rusič severovzhodno od Gorice. Na Kraški visoki planoti je vdrl nek naš oddelek presenetljivo v nek sovražni jarek v odseku pri Sv. Martinu, kjer je ujel nekaj sovražnikov in zaplenil puške in ročne bombe.

Z bojne črte ob Soči.

Vojni poročevalci poročajo iz vojnega tiskovnega stana 4. februarja:

Celo Italijani priznavajo, da so izgubili 600.000 mož mrtvih, ranjenecv in bolnikov. Ob Soči so se bile štiri velike bitke; na Tirolskem so poizkušali Italijani dve ofenzivi, a sovražnik ni napredoval. Obiskal sem v nedeljo naše postojanke na levem krilu soške bojne črte, ki so za las ravno tiste, kakor meseca septembra in so jih torej napadali Italijani, ne da bi bili uspešni.

Naše čete trdno držijo pobočje Griže brdo, za katero so se bili tako vroči boji, kakor tudi strmino pri Selcih, pusto višino na kamenolomu, gozdnat Laroka grič. Tudi tam, kjer ni pomagalo našim četam

ozemlje, kakor v prostoru Tržič-Devin, kjer ni gričev in višin, se italijanske postojanke niso izpremenile.

Na višini nad kamenolomom so oddaljene sovražne in lastne postojanke le 30 korakov. Sliši se, kaj se v nasprotni postojanki govori. Bližina ni nikakor nevarna. Prostor je ves preprežen z našimi ovirami; tudi sovražno topništvo ne more delovati.

Boji z ročnimi granatami in z minami se nprestano bijejo. Italijani nameravajo na levem krilu doseči z doslednim delom, česar z obupnimi naskoki niso mogli nikjer doseči. Ponoči grade s košarami, zaboji in s peščeniimi vrečami nasipe in približevalne jarke, ki jih naše topništvo vedno uniči. Posebno pri Laroški in pri Selcih so poizkusili Italijani približati se s celo mrežo nasipov in jarkov, a brez vsakega uspeha, ker kar ni uničilo naše topništvo, je napadla in razstrelila naša pehota.

Gosta megla je ležala dva tedna nad to bojno črto. Vreme je od 28. januarja dalje ugodnejše; nastopila je predpomlad; topništvo je pričelo zato živahno delovati. Svoj ogenj meri posebno na zvezna pota, kjer sumi, da stoje topovi, a Italijani obstreljujejo mnogokrat tudi vasi, ki leže daleč za bojno črto. Streliva Italijanov ne primanjkuje in ne varčujejo z njim.

Vse kaže, da razmere v laški armadi niso idealne. Kolera in griža zahtevata velike žrtve, sanitetna služba je tudi pomanjkljiva; ujetniki izpovedujejo, da je armada utrujena in želja po miru prejšnja vedno večje množice. Disciplin se kljub najstrožjim odredbam ne ojačuje, vsak dan se zgodi, da vojaki ob naskokih nočejo slediti svojim častnikom.

Italijanska bivališča so dobro opremljena. Dognali smo, da so Lahi zadnje čase precej dobro preskrbljeni z zimsko obleko. Po devetih mesecih podeljujejo zdaj italijanskim vojakom prvič dopuste.

Na mnogih mestih bojne črte Lahi utrjujejo svoje postojanke in grade žične ograje, iz česar se sklepa, kakor da se pripravljajo na gotovih točkah soške bojne črte na obrambo.

Letalci ob Soči zelo živahno delujejo. Italijanski letalci so predrzni, letala so izvrstna; če je vreme ugodno, poizvedujejo v skupinah.

Od kar smo porazili Srbe in premagali Črnogorce, je postala laška armada zelo nervozna. Zdi se, da pričakujejo napada, pred katerim Lahi trepetajo. Zgodi se, da izstreljujejo celi roji ponoči salve; vsaka patrolja, pa naj bo še tako maloštevilna, povzroči, da preplašeni Lahi takoj slutijo velikopotezne nameravane napade. Laška nervoznost se je pokazala najbolj takrat, ko so vzele naše čete z naskokom del laških postojank pri Oslavju. Napad so izvedli naši v varstvu megle in 15 minut potem, ko je padel prvi strel napadalcev, je otvorilo laško topništvo na celi bojni črti naravnost blazen bobneči ogenj; na veliko prostorov je sipalo zapiralni ogenj; alarmiral so pehoto, ki je kolikor mogoče hitro zasedla postojanke; strojnice so ragljale, grmele so pehotne salve. Italijani so mislili, da uvaja naskok na Oslavje splošen napad in so vse za obrambo ukrenili. Naši so se čudili, ko je pa postal položaj jasen, se je vse smejalo. Branilci soške bojne črte so doživeli vesele ure, ki so jih tudi zaslužili. Zelo smešno je učinkovalo, ker je cela armada, ki je mislila, da odloči s svojim nastopom svetovno vojsko, se pričela v svoji histerični nervoznosti braniti proti splošnim napadom, ki se niso niti podvzeli.

Zelo nervozna ni samo armada, marveč tudi italijansko vojno vodstvo.

Naš podmorski čoln iztrgal sovražniku zaplenjen nemški parnik.

Budimpešta. Vojni poročevalci »Az Esta« poročajo: V Kotor so privlekli te dni nemški parnik »König Albert«. Na krovu se je nahajalo 300 srbskih beguncev iz Medue. Neki avstrijski letalec je zapazil parnik, ki je bil prvotno last severnonemškega Lloydja, a so ga zaplenili Angleži in pozne-

je odstopili Italijanom. Na letalčevo poročilo so odposlali avstrijski podmorski čoln, da ujame ladjo. Načrt se je posrečil, neki naš rušilec je privlekel ladjo v pristanišče, ne da bi bili Lahi kaj ukrenili.

Nova razvrstitev laške armade.

Lugano. Listi poročajo, da so pričeli za laško bojno črto vsled dosedanjih neuspehov z novo razvrstitvijo čet.

Počasno laško vojno vodstvo.

Genf. (Kor. u.) Uradna izjava laškega vojnega vodstva naglašja, da so se izvajale vojaške operacije leta 1915. le počasi. Vzrok je, ker so razmere ob mejah neugodne, ker je bojna črta dolga, ker delajo težave zemljepisne okolnosti in mogočne avstrijske utrdbe.

Pozivi pod orožje v Italiji.

Lugano. Pod orožje je pozvan 7. t. m. domobranski letnik 1884 in kavalerijski letnik 1891, dalje vse specialne vrste letnikov 1884 do 1888. »Secolo« ironično piše: Kljub temu se ne more niti en mož pogrešati za Albanijo.

Italija in Dalmatinci pri cesarju.

Kolin, 3. febr. »Kölnische Ztg.« javlja, da je dalmatinska deputacija pred cesarjem na Dunaju zelo neljubo presenetila laško hujskaško časopisje, kajti vsi ti listi so vedno zatrjevali, da italijansko govoreče prebivalstvo tostran Adrije komaj čaka laškega odrešenja.

»Corriere della sera« je zato za svoj namen dalmatinsko deputacijo naslikal v popolni barvi, češ, da so bili v deputaciji razen c. in kr. uradnikov, škofov in drugih smo še zadrski župan in drugi hrvatski za-

Avstrijske čete zasedle Krojo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

C. in kr. čete, ki operirajo v severni Albaniji, so zasedle Krojo, njih sprednje čete so zasedle reko Išme.

Položaj v Črnigori je neizpremenjeno miren.

Namestnik načelnika generalnega štaba:

pl. Höfer, fml.

× × ×

Kroja, albansko Krue ali Kroni, pomeni »studenec«; in res, vse ozemlje, na katerem leži mesto in je sezidana trdnjava, je bogato na dobrih, hladnih studenih. Kroja je utrjena in razen tega sezidana na že od narave nezavzetnem kraju. To mesto je branil pogostokrat z najboljšim uspehom junaški Jurij Kastriot pred turškimi napadi. Danes je trdnjava čisto podrt. Podreti jo je dal leta 1832 Rešid paša, da tako uniči zadnji spomin na moč, trdovratnost in junaštvo Albancev in ga izgraja iz srca potomcev. Kroja šteje 7000 prebivalcev, samih mohamedancev, ki imajo raztresene svoje majhne in neznatne hiše po gorskem pobočju okoli prejšnje trdnjave. Gora, na kateri se je nahajala trdnjava, se imenuje že od nekdaj Sv. Spiridion; na tem kraju je namreč nekdaj stala cerkev, posvečena temu svetniku. Olike, katerih je mnogo v mestu, so edini kras mesta, vsled katerih izgleda mesto iz daljave kakor kak park. Kroja je bila za časa turške oblasti sedež kajmakama, ali je — more se reči — brez vsakih zvez z drugimi mesti, ker ni prehodnih potov. Zato ne izgleda Kroja kakor mesto, ampak kot velika vas. Na kar je mesto tudi še danes ponosno, je velika snažnost, čista in zdrava gorska voda, izredno zdrav zrak in končno diven pogled na morje in na okoli ležeče vasi.

Pred Dračem—Tirano.

Vojni poročevalci javljajo 4. februarja iz vojnega tiskovnega stana: Koveszova armada je napredovala v severni Albaniji. Njeni najsrednejši bataljoni imajo še dva dni hoda do črte Drač—Tirana. V tem prostoru so dozda javljene čete Essad paše. Če se sovražnik ne namerava rajši pridružiti pri Valoni laškim silam, so mogoči spopadi južno od reke Ismif. Naše čete so morale dozda premagati le težave ozemlja, ki je brez cest in poplavljen.

Po zasedbi Kruje je pridobilo levo krilo naše albanske ekspedicijske armade zopet skromno zbirališče in operativno oporišče, kar je važno, da se more v Albaniji redno napredovati.

Z ozirom na posebnosti ozemlja prehajajo naše čete povprečno vsak dan le kakih osem kilometrov, torej tretjino navadnega dnevnega pohoda večjih čet. Ozirom se mora tudi na tren, ki ga morajo nositi mule.

Po zasedbi Kruje smo si zagotovili tudi zvezo čez gore, ki se raztezajo v Macedonijo: črto Leš—dolina Mati—Debra—Gostivar. Ta zveza pride v poštev le za podrejene čete glede na sedanji zimski čas in je slabša kakor glavna zveza iz Elbasana v dolino Skumbi, v Ohrid in v Bitolj. Na tej progi stoje že tudi, kakor je znano, zahodno od Ohride druge čete naših zavaznikov, ki groze desnemu krilu čet Essad paše in Lahom.

Iz Skadra do Valone je 200 kilometrov. Zadovoljno lahko beležimo, da so

stopniki hrvatskih občin. Hrvat je pač ti-
sti, katerega Italijan najbolj sovraži; še bolj
kakor tedesca in res ne velja brez vzroka
za najbolj nevarnega sovražnika italijan-
stvu na vzhodni obali Adrije. »Corriere«
je hotel reči, da se laško prebivalstvo te
poklonitve ni udeležilo, pa je napravil račun
brez »Avantija«, ki je »Corriera« poučil,
da zadrski župan ni Hrvat ampak Italijan
Ziliotti, ki je l. 1907 nastopil kot laški kan-
didat v Zadru in Trstu.

Laški ministrski predsednik proti Angliji.

Lugano. V Genovi je Salandra rekel
županu, da upa zopet kmalu videti Geno-
vo, kadar bo položaj na bojišču ugodnejši.
Nasproti predsedniku pristaniškega kon-
zorcija je pa izjavil: Če bi bili prej bolje
čuvali svoje gospodarske koristi, bi bili
močnejši v vojski in tudi močnejši nasproti
svojim zaveznikom.

Voznine premoaga iz Anglije v Italijo znižane.

Lugano, 4. februarja. (Kor. u.) Z An-
gleškega se javlja v Italijo, da so znižali
voznino premoaga, a zato so povišali v An-
gliji prvotne cene premoaga. V Italiji so pa
zelo nevoljni na Angleže tudi zato, ker se
je napovedalo, da se prepove uvoz razkoš-
nega blaga na Angleško.

Vsled pomanjkanja premoaga se namerava v Italiji promet deloma ustaviti.

Curih. Iz Milana se poroča: Vladi je
naznanilo 50 zastopnikov zasebnih trans-
portnih družb v Italiji, naj kaj stori proti
pomanjkanju premoaga, ker sicer ne morejo
vzdržati prometa. Če res ustavijo promet,
bi vlaki ne vozili na 700 km dolgih progah.

prekoračile naše čete z lastnimi silami
brez veliko ovir že polovico te poti.

Naš letalni napad na Drač.

Amsterdam. Angleški listi poročajo,
da so avstrijski letalci 25. januarja zadeli
z bombami tudi hišo, v kateri je stanovalo
veliko srbskih častnikov. Hiša je popolno-
ma porušena, vsi prebivalci so mrtvi.

Ententini zastopniki so odšli iz Valone.

Ženeva, 3. febr. Zastopniki entente
zapuste Valono, kjer ostane samo zastop-
nik Italije brez družine. Kakor poroča
»Matin«, pričakujejo Avstrijcev v Drač že
v bližnjih dneh.

Izjave ministra Mijuškovića.

Lugano, 3. febr. »Corriere della sera«
objavlja pogovor svojega dopisnika s čr-
nogorskim ministrskim predsednikom Mi-
juškovićem, ki je v kraljevi navzočnosti
izjavil: »V onih strašnih dneh, ko je padel
Lovćen in smo doživeli tudi poraz pri Gra-
hovu, kjer smo izgubili 1200 ujetnikov, je
na nas pritisnila z vso silo potreba, da
pričnemo z dogovori o kapitulaciji, da vsaj
na ta način rešimo črnogorsko vojsko in
jo obvarujemo pred popolnim uničenjem,
da rešimo ob enem tudi dinastijo. Pravza-
prav je to bila vojna prevara, kajti na ta
način smo hoteli dobiti nekaj časa za boj,
da z umikanjem naših čet uidemo obkolitvi.
Na ta način smo hoteli imeti dva ali tri dni
odmora, da se vojska malo odpočije. Za nas
je to bila psihična potreba in vprašanje živ-
ljenja in smrti.« — Mijušković je pristavil,
da je bila črnogorska vlada več mesecev
odrezana od zunanje sveta ter je preje-
mala le kratke vesti potom brezžičnega
brzjava. Tudi sedaj je navezana glede na
položaj v deželi na poročila sovražnikov,
pa kljub temu še upata kralj in vlada, da
ju bodo mogli zavezniki enkrat pripeljati
nazaj v osvobojeno Črnogoro. »V kakem
stanju bomo našli našo domovino in kaj bo
še ostalo od tega plemena?« je žalostno
vprašal kralj.

Sovražne laži o Črnigori.

Dunaj. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega
stana: »Daily Telegraph« poroča iz Rima:
Po neposrednih poročilih iz Cetinja sta bila
umorjena general Bečir in major Lompas.
Lepake z vsebino kapitulacije so odtrgali.
Avstrijske vojaške oblasti so zaprle zato
veliko meščanov in so jih ukazale več za-
preti. Zadoščalo bi, da se ovrže to poročilo,
če se opozarja le na vir, ki se ne nahaja
nikjer drugod kakor v rimskem črnogor-
skem generalnem konzulatu v Rimu. Lepa-
kov sploh ni bilo mogoče odtrgati, ker ni-
so bili nikdar nabiti, general Bečier je
zdrav in živi v popolni svobodi v Ceti-
nju; major pa služi v črnogorskem vojnem
ministrstvu. Iznova se opozarja, da se ni
pripetil v Črnigori niti en slučaj odpora
proti našim četam.

Kralja Nikolaja so iz Črnogore s silo od- vedli.

Dobro poučeni carigradski dopisnik
lista »Nieuwe Rotterdamsche Courant«
poroča iz Črnogore: Kapitulacija Črnogore
je težak udarec za entento, ker je napravi-
la jako neugoden vtis na javno mnenje,
posebno v Italiji in Franciji. Zato so v Ri-
mu in Parizu najprvo skušali prikrivati, na-
to pa olepšavati, v nadi na uspeh naporov
ententinih poslanikov pri črnogorskem
dvoru. Posebno so pritiskali na kralja in
princezino Ksenijo, naj se prekliče kapi-
tulacija z dne 13. januarja, kralj se je pa

trdovratno branil. Ker mu je postalo prenevarno, se je umaknil v Skader, kjer ni hotel nikogar sprejeti, niti videti. Z ententnim denarjem so nato nahujskali mohamedansko-albansko prebivalstvo v Podgorici in nekaj rodov Malisorov, naj napadejo Črnogorce v Podgorici in Skadru. To je dovedlo do znanih pouličnih bojov v Podgorici. Na podlagi teh nemirov sta laški in francoski poslanik še bolj pritiskala na kralja, naj se preseli v Italijo. Posrečilo se jima je, da sta pregovorila kraljico, da je s hčerka zapustila Črnogorje. Kralj je v to privolil le pod pogojem, da noben član kraljeve družine ne ostane v Italiji, ker je bil strašno razjarjen nad Italijo. Ko so Avstrijci prodirali proti Skadru, so vnovič silili kralja, naj odpotuje. Pravili so mu, kakšna sramota bi bila, če bi bil ujet od sovražnika, kako bi s tem zaigral svojo krono in da ne bi nikjer našel zavetja, niti pri svojih hčerkah v Rusiji in Italiji. Kralj pa od tega ni hotel ničesar slišati. Usodo dežele in svoje hiše je položil v roke avstrijskega cesarja in je še sedaj odkrito zaupal v njegovo vitezstvo in odkritosrčnost, tako da se ni bal, da bi monarhija nedostojno postopala z njim. Ko so poslalniki uvideli, da se jim njihov načrt ne bo posrečil in so na vsak način hoteli prepričati, da bi kralj sam podpisal mir z osrednjima velesilama, so ga v noči od 21. na 22. jan. s silo odvedli in ga s princem Petrom odpeljali v Meduo, kjer so ga vkrcali na italijansko torpedovko. V Črnigori je ostal samo princ Mirko. Že pred odhodom ga je kralj pooblastil, da se pogaja z Avstrijo. Princ Mirko je zelo priljubljen. Kakor stoji stvari sedaj, je upati, da se zaradi odhoda kralja Nikolaja ne bodo izpremenile dobre namere osrednjih velesil napram Črnigori.

× × ×

Nered v srbski državni blagajni.
Amsterdam. Trdi se, da se pogajajo vlade sporazuma štirih, v kakšni obliki nanj se podele Srbiji predujmi, ker ne more pokriti najnujnejših potreb. Med naglim begom srbske vlade niso popolnoma zanesljivo upravljali srbski državni denar; velikih vsot zato ni mogoče dobiti. Pogajanja še niso uspela. Francija in Italija sta namignili srbski vladi, da vprašanja o podpori zavezniki še niso uredili; Rusija in Anglija pa nista sploh ničesar odgovorili. Kralj Peter in Pašić bivata na Krfu, zapuščena od vseh.

Tudi na drugi balkanski vlak so streljali.
Budimpešta. Znano je, da se je streljalo med Nišom in Pirotom na prvi balkanski vlak. Nevarno je bil ranjen ob tej priliki budimpeštanski kavarnar Desider Bano, ki se je pripeljal v Budimpešto in pripoveduje, da se je streljalo tudi na drugi balkanski vlak.

Za Solun.

Nemško uradno poročilo.
Berlin, 4. februarja. (Kor. u.) Veliki glavni stan:
Naši letalci so opazovali v Vardarski dolini južno od grške meje in pri izkrčevališču solunskega pristanišča obsežne požare.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.
Pariz, 1. februarja. (Kor. u.) Ponoči na 1. februar je vrgel neki Zeppelinovec več bomb na pristanišče in na mesto Solun. Dve krogli sta padli na grško prefekturo, tretja na glavno blagajno solunske banke, ki je vsled ognja popolnoma uničena. Ostale bombe niso povzročile veliko škode. Žrtev med civilnim prebivalstvom je 11 mrtvih in 15 ranjencev, ubita sta dva in ranjen je en vojak. Neko sovražno letalo je sestrelilo naše letalo med Topčinom in Verrio zahodno od Soluna. Ujeli smo oba letalca.

Pred napadom na Solun.
Lugano. »Corriere della Sera« poroča: da se nahaja Mackensen v Bitolju in da se vsak čas pričakuje napad osrednjih velesil na Solun.

Železnica Gjevgjeli-Strumica popravljena.
Berlin. »Havas« poroča preko Aten iz Soluna: Avstrijci in Nemci so zopet zgradili železnico med krajema Gjevgjeli in Strumico.

Nove izjave grškega kralja.

Lugano, 3. jan. »Giornale d'Italia« prinaša novo izjavo grškega kralja proti uredniku »Ruskoga Slova«: Kralj je zelo nezadovoljen z entento, ker brez potrebe uprizarja nasilja proti grški suvereniteti. Kralj ne sovraži entente, toda vojne noče in tudi grški narod je noče. Ni avtokrat in danes se brez naroda ne da več odločevati o vojni in miru. Kljub protestu entente ni jenjala s kršitvami. Zakaj se ni ententa obrnila nanj in on sam bi naprosil solunske konzule, da zapuste mesto. Z ozirom na bolgarski napad na Solun je kralj rekel: »Grška svojega stališča ne bo spre-

menila. Nemško-turško-bolgarski napad ne bo naperjen proti Grški, ki ostane nevtralna. Danes se Grška manj boji za Solun, kakor če bi bil v grških rokah. Tudi če osrednje sile zmagajo, se bo Bolgarija morala zadovoljiti s tem, kar si je že do zdaj priborila.«

Avidijence na Rumunskem.

Budimpešta, 3. jan. »Pester Lloyd« javlja iz Bukarešta: Kralj je včeraj popoldne sprejel Marghilomana, voditelja konservativcev. Sprejel je tudi kneza Cantacuzene, ki se je vrnil iz Nemčije. Knez je tudi konservativec. Bukareška »La Politique« poroča, da je knez v Nemčiji govoril tudi z državnim tajnikom Zimmermannom, ki se je čudil, da v Rumuniji še vedno ne spoznajo prave nemške moči. Nemčija je pripravljena tudi svojim nasprotnikom olajšati obisk, da se prepričajo o resničnem položaju Nemčije. Knez je zelo hvalil nemško organizacijo in rekel, da so živila celo cenejša kakor v Rumuniji. Vse v Nemčiji pa je proti sramotnemu miru in vsi krogi so mu zatrdili, da so pripravjeni, če potreba, tudi še za triletno vojsko. Knez je prepričan, da se Nemčija ne bo dala vkloniti.

Rumunska zbornica.

Bukarešt, 3. febr. (K. u.) Finančni minister Costinescu je predložil zakonski načrt za 200 milijonov vojskih kreditov. Dosedaj znaša vojni kredit že 600 milijonov.

Na dnevnem redu je bila Take Jone-scujeva interpelacija o zunanji politiki. Podal je tole izjavo: Odveč bi bilo reči, kar sem že rekel v adresni debati. Povdarjam pa, da svojega stališča prav nič ne izpremenimo.

Rumunski kabinet.

Bukarešt, 3. febr. »Universul« javlja: Nesoglasje v Bratianujevi vladi izvira iz različnega mnenja o žitnem izvozu. Razni ministri so rekli, da je upravičeno nemško stališče, da je prodajanje žita Angleški neprijetelisko dejanje napram osrednjima silama. Vsled teh nasprotij bo Bratianu svoj kabinet najbrže nekoliko izpremenil in nove ministre vzel iz zmerne konservativne stranke.

Filipescu gre na Rusko.

Bukarešt, 3. febr. »Epoca« poroča, da se Filipescu v kratkem poda na Rusko, ker mora zaradi bolezni v drug zrak. »Journal des Balkans« poroča, da gre Filipescu na vabilo ruskega generalnega štaba pogledat na rusko fronto. Sicer pa list trdi, da je dobil Filipescu od Nemčije enako vabilo.

Rumunski letalci na bolgarskem ozemlju.

Berlin, 4. febr. Vkljub nasprotnim vestem poroča soliški poročevalec »Berliner Tageblatt«, da se je streljalo na rumunske letalce, ko so leteli čez bolgarsko zemljo. Uradno se konstatira, da ni noben rumunski letalec ranjen ali ubit. Tudi rumunski krogi seveda priznavajo, da ima Bolgarija pravico take polete zabraniti. Bolgarska vlada je poslala resen protest v Bukarešt.

Rumunja kliče 19letne.

Curih, 4. febr. »Züricher Zeitung« poroča iz Bukarešta: Rumunska vlada je predčasno poklicala pod orožje letnik 1896.

Bukarešt, 4. febr. Voditelj avtomobilskega oddelka v rumunskem vojnem ministertvu je izdal naredbo, s katero se pozivlje prostovoljni avtomobilski zbor na orožne vaje.

100.000 vagonov koruze iz Rumunije.

Pester Lloyd« poroča iz Bukarešta: Nova kupčija za 100.000 vagonov z rumunsko nakupovalno centralo je sklenjena. Gre po večini za koruzo.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. februarja. (Kor. u.) Uradno se razglša:

Neko avstrijsko letalno brodovje je metalo bombe v ruski etapski kraj Mszunsk, ki leži zahodno od Krömienice. Veliko poslopij gori. Sicer se ni zgodilo nič posebnega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. februarja. (Kor. u.) Veliki glavni stan:

Nobenih posebnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 2. febr. (K. u.) Sovražno topništvo je delovalo včeraj pri Uexküllu. Južno od Ogera je preprečilo naše topništvo uspešno utrjevanje, sovražnik je kopal zemljo s stroji, uspešno je obstreljeval sovražne postojanke strojnici pri otoku Glaudon (24 km po reki navzdol od Dvinska). Pri Šiškovu (13 km zahodno od Dvinska) so poizkusili Nemci zapustiti svoje jarke in prodirati proti naši postojankam, a jih je vrgel naš ogenj. Južno od Pripiata pri Volki Galuzijskaj (14 km se-

verozahodno od Rafalovke) so naše patrulje uspešno poizvedavale, ob tej priliki se je posebno odlikoval poročnik Čego Sirovoj.

Iz Galicije in Bukovine se nič ne poroča.

RUSKO OFENZIVO VODIL FRANCOSKI GENERAL PAU.

Bukarešt. Poroča se, da so Rusi nape-li vse sile, da bi bili prodrli galisko bojno črto. Uporabljali so tudi veliko težkih, »aponskih topov. Višje voditeljstvo čet je bilo poverjeno francoskemu generalu Pau, ki biva že več mesecev v Rusiji.

MINISTESKA IZPREMEMBA V RUSIJI.

London. (K. u.) »Daily Mail« poroča iz Petrograda 21. t. m.: Nihče ne ve, zakaj so pozvali na čelo vlade starega demokrata Stürmerja. Sodi se, da je Stürmer postal zato ministrski predsednik, ker je bil intimen Goremykinov prijatelj. Časopisje je poročilo sprejelo zelo hladno. Zadovoljno je, ker je odstopil Goremykin, a naslednika ne pozdravlja.

»DO POPOLNE ZMAGE.«

Kodanj, 4. febr. (K. u.) »National Tidende« poroča iz Petrograda, da novi ministrski predsednik Stürmer, enako kot Goremykin nima nobenega portfelja. Takoj ob nastopu je kritiziral delovanje zunanje-ga in finančnega ministra, tako da sodijo, da bosta oba odstopila. Govori se tudi o odstopu višjega protektorja sv. sinoda Volšina, kojega naslednik da bo Lukjanov. Stürmer je izjavil, da se mora vojska nadaljevati do popolne zmage. Sklicati se mora državno dumo.

GALIŠKI TALNIKI V RUSIJI.

Berlin. »Russkoe Slovo« poroča: General Ivanov je ukazal, naj odvedejo gališke talnike v Sibirijo. Dozdaj so bivali v Kijevu. Prizadetih je 140 Galičanov.

RUSI ZAPLENILI 900 NEMŠKIH POSESTI.

Kodanj. (Kor. ur.) »National Tidende« poroča: Petrograjska vlada je zaplenila premoženje 37 nemških trgovskih tvrdk, 80 mestnih zemljišč, 25 velikih in 711 malih posestev.

NOVA CERKVENA USTAVA V RUSIJI.

Sveti sinod je izdelal načrt za novo cerkveno ustavo, katera se predloži državnim dumi. Predloženi načrt uvaja popolno cerkveno samoupravo. Cerkvena poslopja z vsi opravo postanejo na ta način last dotičnih občin.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 4. februarja. (Kor. u.) Veliki glavni stan:

Ponovljena angleška razstrelba je zmajala po naših zasedeno duplino severnozahodno od Hullucha. Živahni boji z ročnimi granatami pri krajih Loos in Neuville. Sovražno topništvo je živahno delovalo na mnogih mestih bojne črte, posebno v Argonih.

V naše roke je padlo zahodno od Marli neko francosko bojno dvokrilno letalo nepoškodovano, voditelj je zašel.

Vrhovno vojno vodstvo.

Novo francosko posojilo v Ameriki.

Berlin, 4. februarja. (Kor. ur.) Wolff poroča iz New Yorka: Morgan je odpotoval v Evropo. Gre za novo francosko posojilo 250.000.000 dolarjev.

Na morju in v zraku.

Uradno poročilo nemške mornarice.

Berlin, 4. februarja. (Kor. u.) Wolff poroča:

Neki nemški podmorski čoln je potopil 31. januarja in 1. februarja ob izlivu Temze nek oborožen angleški stražni parnik, nek belgijski in tri angleške ribiške parnike, ki so stražili.

Mornariški zrakoplov L. 19 se ni povrnil z nekega poizvedovalnega poleta. Uvedene poizvedbe so ostale brezuspešne. Kakor poroča Reuter, je zadel na zrakoplov 2. februarja angleški ribiški parnik »King Stephen« iz Grimsby. Zrakoplov je nosilo morje na Severnem morju; gondola in zrakoplov je plaval deloma pod vodo, posadka se je nahajala na delih zrakoplova, ki se je nahajal v vodi. Angleški parnik je odklonil prošnjo za pomoč pod pretvezo, da je njegova posadka slabejša, kakor ona zrakoplova; parnik se je marveč vrnil zopet v Grimsby.

Načelnik mornariškega admiralnega štaba.

Angleška poročila o izgubi »L 19«.

London, 3. febr. (K. u.) Admiraliteta obvešča: Nek ribiški čoln je javil danes mornariškimi oblastem, da je zapazil na Severnem morju Zeppelinovec, ki se je potapljal.

Grimsby, 4. febr. (K. u.) Tu sem došli ribiški parnik »King Stephen« je poročal, da je zapazil v sredo jutraj na Severnem morju Zeppelinovec »L 19«. Gondola in del ovoja se je nahajal pod vodo. Posadka,

štela je 17 do 20 glav, je bila zbrana na vrhu ovoja. Prosila je, naj jo sprejmejo. Ker je štela posadka Zeppelinovca več mož kolikor posadka ribiškega parnika, je odklonil kapitan prošnjo in se je vrnil takoj v Grimsby, da je poročal o zadevi mornariški oblasti.

Grimsby, 4. februarja. (Kor. ur.) Dve mornariški vozili, ki sta bili odposlani na lice mesta nesreča Zeppelinovega zrakoplova, sta natančno preiskali morje, a nista našli nobene sledi zrakoplova. Sklepajo zato, da se je Zeppelinovec potopil.

Napadi Zeppelinovcev.

Rim, 4. febr. (K. u.) »Agenzia Stefani« sodi, da so povzročili Zeppelinovci škode okroglo pet milijonov frankov, število žrtev znaša 18 mrtvih in 37 ranjencev.

London. (K. u.) Reuter: Nek Zeppelinovec je potopil v torek ponoči med Hartlepoolom in Londonom 370 tonski parnik »Franz Fischer«.

Zeppelinovci povzročili angleški industriji 9 milijonov škode.

Rotterdam. »Guardian« ceni po Zeppelinovcih angleški industriji povzročene škodo na 9 milijonov šilingov.

Pred Gibraltarjem potopljen parnik.

London, 4. februarja. V Plymouth so došli kapiten in 25 mož angleškega parnika »Woodfield«, ki je bil dne 3. novembra 40 milj od Gibraltarja napaden od nemškega podmorskega čolna. Po dvehurnem boju, med katerim so arabski kurjači stavkali, je šla posadka v rešilne čolne in je bil parnik torpediran.

Turčija v vojski.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 4. januarja. (Kor. ur.) Turški glavni stan:

Iraška bojna črta.

Sovražnika, ki je poizkušal z delom svojih sil prodirati iz Fellahie, smo vrgli s protinapadom in ga prisilili, da se je umaknil v svoje stare postojanke.

Kavkaška bojna črta.

Na raznih mestih praske med prednjimi stražami in krajni boji. Sicer se nič ne poroča.

Dnevne novice.

+ **Cesarjeva beseda: V zadovoljstvo vseh narodov monarhije.** Milijonom iz srca so govorile besede, ki jih je naš sivolasi vladar izrekel napram poslancu Biankiniju povodom sprejema poklonstvenih deputacije iz Dalmacije. Vladar: Že dolgo časa Vas nisem videl. Biankini: Zadnjikrat, Veličanstvo, za časa delegacij v Budimpešti, pred nekoliko leti. Vladar: Ali živite trajno na Dunaju? Biankini: Ker parlament sedaj ne deluje, živim stalno v Dalmaciji. Vladar: Nadejam se, da se kmalu vzpostavi redne razmere ter da nastopita mir in blagostanje v zadovoljstvo vseh narodov. Biankini: Bog daj, Veličanstvo! Milijoni žele, da bi se pričakanje vladarjevo res skoro izpolnilo.

+ **Nov list za slovenske vojake.** Pred nekaj časom se je sprožila v Ljubljani misel, da bi poskrbeli našim možem in fantom na bojišču list, ki bi bil namenjen posebej njim samim. Ta list naj bi jim bil nekak »Pozdrav iz domovine«, ki naj bi jih bodril in tolažil v njihovi odgovornostipolni službi. Ta misel se je sedaj uresničila in s prihodnjim tednom pojde prvi »Pozdrav« k našim vojakom. Pošiljal se jim bo na bojišče v večjih množinah zastoni. Kdor ga hoče naročiti posebej na svoj naslov — lahko ga naroči tudi domači za svoje vojake, naj pošlje za četrta leta 50 vin. Pošlje se lahko v znakmah. Ker so stroški za natis in razpošiljatev veliki, se prostovoljni darovi radi sprejemajo. Kdor pošlje kak prispevek, ali če želi za list sam kaj napisati, naj pošlje to na naslov: »Pozdrav iz domovine«, Katoliška Tiskarna, Ljubljana. — Uredništvo »Pozdrav iz domovine«.

— **Ogrska išče žito.** Iz Budimpešte poročajo, da vladni organi z vso neizprosno strogostjo iščejo skrite zaloge žita. Dosegli so baje zelo vesele uspehe. Žito in moko iščejo tudi po privatnih hišah in ne samo pri velikih in malih kmetih.

— **Kanonik Vekoslav Vrščič.** Piše se nam o smrti kanonika Vrščiča še: Dne 24. januarja ob pol 5. uri zjutraj je umrl v sanatoriju usmiljenih sester na Reki blagi slovenski rojak od Sv. Antona v Slov. goricah na Štajerskem preč. gosp. Vekoslav Vrščič. Rajni je bil več časa kaplan na Reki in kot župnik na Vrbovskem je sezidal novo, lepo cerkev. Blagopokojni škof Anton Maurovič ga je l. 1903. imenoval za kanonika in ravnatelja bogoslovja v Senju, kjer je po devetletnem ravnateljstvu zbolel, nakar je skoraj štiri leta iskal zdravja, katerega pa ni našel. Edino krščanska požrtvovalnost ondodnih sester mu je podaljšala nekoliko življenje in lajšala trpljenje. Pokopan je bil v torek 25. januarja na reškem pokopališču ob veliki udeležbi občinstva. Sladko spaval!

— **Kako umirajo slovenski fantje na bojnem polju.** Iz Spodnje Idrije se nam piše: Jožef Golob, sin posestnika Franceta iz Spod. Kanomlje št. 4, je umrl dne 26. novembra 1915 nagle smrti kot vojak na Rusko-Poljskem. Očetu je sedaj pisal njegov komandant poročnik Leo Hantor od c. in kr. pešpolka sledečo, za vse Slovence-vojake častno dopisnico: Rusija, 24. januarja 1916. Spoštovani gospod! Na Vašo dopisnico Vam odgovorim, da se je Vaš sin Jožef pri meni dne 26. novembra 1915 javil, da je bolan. Ker je bila naša kompanija že naprej pomaknjena na glavni fronti, sem ga poslal na obvezovališče. Ko je prišla naša kompanija drugi dan nazaj, sem v svojo žalost zvedel, da je Vaš sin že mrtev. Pokopal ga je vojaški kurat v gozdu, 5 km zahodno od Czartorysk (železniška proga Kowel—Lysowo). Vaš sin je zvesto, kakor vsak Slovenec, na svojem mestu vztrajal in je bil najbrž že dalje časa bolan, pa se ni javil. Če bi se bil revež prej javil, da je bolan, bi ga bili lahko rešili. S spoštovanjem Leo Hantor, poročnik. — Čast takim slovenskim junakom!

— **Odlikovanje.** Izraz najvišjega cesarskega zadovoljstva se je naznanil stotniku 26. dom. p., sedaj v lokalni službi Rudolfu Maister.

— **Umrla je v nedeljo, 30. januarja ga.** Ana Bojanec, roj. Udovč, iz stare in velespoštovane Bojančeve hiše v Št. Petru pri Novem mestu, po dolgi bolezni, prevlečena s sv. zakramenti, v 74. letu starosti. Pokojnica je bila soproga pred leti umrlega občeznane in bivšega župana in gostilničarja Bojanca ter mati treh sinov, izmed katerih je eden župnik, in ene hčere.

— **Iz ruskega ujetništva piše Ivan Košir,** trgovec na Retnjem pri Križah, svoji ženi v pismu od 19. oktobra 1915 med drugim to-le: »Dne 14. oktobra 1915 sem prvič prejel od tebe šest kart (vjet je bil 26. avgusta 1914), zelo sem jih bil vesel. Denarja imam, si ga sproti zaslužim, da mi ni treba stradati. Na Boga in Marijo tudi ne pozabim. Ne misli tega, da bi tebe pozabil in zašel na kriva pota. Ako pa kateri tebi reče, kako mi živimo tukaj, reci mu: Vsa čast Kranjcem in posebno še fantom kranjskim! Šeste božje zapovedi se tako drže, da zdaj še za enega nič ne vem. Pri vas je pa to že bilo pisano. To so satani. Naslov po našem piše: — To karto je pisal iz Kainska v Sibiriji, hodila je nad tri mesece. Obenem sta došli še dve drugi od 18. in 21. novembra iz Marinska, guber. Tomsk. Pravi, da je sedaj že na sedmem kraju. Najprej je bil na Kavkazu v Stavropolu, potem v Čistopolju, Tatrk Romanovski itd. Risal je vse v slovenskem jeziku, tudi naslov. Košir je bil doma zglednega krščanskega življenja.

— **Cene pitanim praščem.** Deželna vlada razglasa: Tukajšnji razglas z dne 19. decembra 1915, št. 35.871, se razveljavi in se ne sme prekoračiti pri trgovanju s pitanimi prašiči brez izjeme s tukajšnjim razglasom z dne 17. oktobra 1915, št. 27.582, za pitane prašiče sploh določene cene 2 K 70 vin. Ta odredba dobi moč s 7. februarjem 1916.

— **Popisovanje zalag obdačenega sladkorja.** Popisovanje se nanaša samo na zaloge obdačenega sladkorja in obsega zaloge: 1. industrijskih in obrtnih obratov, ki podeljujejo sladkor (vsi obrtniški in tovarniški izdelovalci slaščic in sladkornega blaga, kanditov, bonbonov, čokolade in čokoladnega blaga, raznovrstnih konserv,

posebno sadnih konserv, marmelad in sadnih sokov, kavinih in čajnih surogatov itd.); 2. trgovine na debelo in drobno (vse trgovine z živili sploh, trgovine z mešanim blagom [branjarije], konsumna društva i. dr.); 3. skladišča sploh in skladišča železniških in plovstvenih podjetij in spediterjev. Od popisovanja so izvzete zaloge vseh gospodarstev. Zaloge se popišejo z uradnimi naznanilnicami, ki se izročijo naznanilo zavezanim osebam potom občinskih predstojništev najkasneje tri dni pred dnem, ki je za popisovanje napovedan. Zaloge se morajo naznaniti po stanju dne 25. februarja 1916. Zaloge, ki so dne 25. februarja 1916 na prevozu, mora prejemnik naznaniti v treh dneh po prejemu. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

— **Velike poštne tatvine na Pragerskem.** Po zaslugi vlakovodje so prišli te dni na sled na Pragerskem tatinski družbi, ki je kradla na pošti in železnici. Neki železniški uslužbenec se je okoli nekega zavitka sumljivo obnašal, kar je vlakovodja naznanil orožniku. Pri preiskavi tega uslužbenca so dognali, da je ta zavitek ukraden, a v njegovem kovčku so našli več predmetov, kateri niso bili njegovi. V začetku je tatvino tajil, končno pa vendar priznal in obenem povedal vsa imena svojih pomagačev poštinih in železniških uslužbencev. Pri hišni preiskavi so našli pri vseh ovađenih skrite ukradene predmete. Preiskava se nadaljuje, vsi ovađenci so aretirani. Poštno ravnateljstvo v Gradcu je odposlalo v Pragersko svojega uradnika. Dosedaj dognana škoda znaša več tisoč kron.

— **Umrl je v Št. Vidu pri Gobelnem** nadučitelj Matija Šumer, star 72 let.

— **Otvoritev prometa med Zemunom in Belgradom.** Iz Zemuna se poroča, da se odprti dne 5. t. m. promet in prevoz med Zemunom in Belgradom.

— **Umrl je na Dunaju fml. v pok. Elija** Vojnovič pl. Jardol.

— **Nakazila v švico.** Preračunjevalni kurz v Švico znaša 100 frankov = 150 K.

— **Nakazila v Nemčijo.** Preračunjevalni kurz v Nemčijo se zaračuni 100 mark = 144 kron.

— **V osmi činovni razred** je pomaknjen glavni učitelj na ljubljanskem učiteljskem Alojzij P e t s c h e.

— **Napad.** Na 26-letnega posestnikovega sina Andreja Dolenc iz Bukovice, občina Selce, ki je prišel na vojaški dopust, je na česti pod Sv. Joštom te dni zvečer nekdo iz zasede ustrelil ter ga s špihom ranil v obe nogi. Ne ve se, ali je napadalec nameraval umor ali pa rop.

— **Smrtna kosa.** Gora pri Sodražici. Umrl je Pavel Kerže v 88 letu svoje starosti. Bil je hišni posestnik, večletni občinski svetovalec in obenem cerkveni ključar. Sveti mu večna luč!

— **Kamniška čebelarica** podružnica ima svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 14. februarja ob 2. uri popoldne v gostilni »Wivoda« v Kamniku. Vabi k številni udeležbi. — Odbor.

— **Namesto usnja,** posebno za podplate, so počeli rabiti neko zmes iz gumija, gutaperke, balate ali druge podobne tvarine, ki je preprežena z mrežo podobnimi tkaninami, tako da se drži cela stvar tesno skupaj. To maso denejo nato v močno stiskalnico, da postane tako jako trepna. V sedanjem času, ko se usnje strahovito draži, bo gotovo imela ta iznajdba precej uspeha.

— **Papir iz bičevja.** V Montezuma v Združenih državah v Ameriki so napravili poskuševališče za pridelovanje papirja iz bilk in bičevja. Papir, napravljen iz teh rastlin, je za tretjino cenejši od istega iz slame in 3 tone surovine dajo že 2 toni papirja.

— **Pisarniški pomočnik** se sprejme na okrani sodnji v Št. Lenartu v Slov. gor.

Slovenski junak.

Junaške smrti za domovino je padel 19. januarja 1916 31letni Jernej Jeklin, zidarski mojster iz Sv. Lucije ob Soči. Na bukovinskem bojišču ga je zadela krogla v glavo, da je bil na mestu mrtev. Mladega in nadepolnega ga je poklical domovina v svojo vzvišeno službo in terjala njegovo smrt. Grob mu je dala tuja zemlja. Pokojnik je bil vzoren mlad mož in gospodar. S trudom svojih rok si je pri Sv. Luciji, kjer je bil oženjen (doma je bil iz rečinske fare na Tolminkem), sezidal veliko hišo in nakupil tudi nekaj zemljišča. Kot zidar-ski mojster je prevzemal vsa večja dela. Užival je ljubezen in spoštovanje ne samo v družini, marveč tudi med sovaščani in vsemi, ki so ga poznali. Povsod in vedno cel mož, je tudi kot vojak zvesto in vneto vršil svojo dolžnost do domovine in bil med tovariši splošno priljubljen. Svoji ženi in staršem je pogosto pisal z bojišča: še dan pred svojo smrtjo je napisal dopisnici na ženo in očeta, a na pošto jih ni mogel več oddati, ker ga je preje zadela nemila smrt. Prijateljska roka je na dopisnici, ki jih je imel padli še v žepu, napisala poročilo o njegovi smrti in jih odposlala. Ubogi domači! Jernejeva smrt je zanje nepopisno bridek udarec. Toda ne le njim, mar-

več vsi, ki so ga poznali, žalujejo za njim. Tebi pa, Jernej, blagor! Mlad si moral s sveta, a zvesto in častno si dopolnil svojo nalogo. Počivaj mirno v zemlji bukovinski, ki si jo napojil s svojo krvjo!

Ljubljanske nov. ce.

lj V šentjakobskem prosvetnem društvu se vrši v nedeljo dne 6. febr. ob 6. uri zvečer društveno predavanje. Vsi člani in članice se najljubneje vabijo, da se tega predavanja udeležijo v najboljšeštem številu.

lj Umrla je 4. svečana 1916 zvesta naša somišljenica Katarina Jakopič. Rajnica je bila med našimi ljudmi v Ljubljani splošno znana in spoštovana. Delala je veliko v naši krščanskosocialni ljubljanski organizaciji, posebno v ženskem oddelku Slovenske krščanskosocialne zveze, kjer je poučevala šivanje. Rajnica je bila pridna, skromna, pobožna ženska. Pogreba svoje odbornice se udeležijo jutri v nedeljo ob tri četrt na 2. uro popoldne S. K. S. Z. z zastavo. Zbirališče: Dunajska cesta št. 17. Velečenjeni rodbini Jakopič naše sožalje ob prebriski izgubi.

lj Trnovsko prosvetno društvo vabi vlijudno svoje člane k pogrebu umrle članice gđc. K a t i J a k o p i č, ki bo jutri v nedeljo ob tričetrt na 2 popoldne. Ker je bila umrla članica za naše društvo zelo delavna in požrtvovalna, se prosi obile udeležbe. — Odbor.

lj Družabni večer, ki ga je ljubljanska podružnica Avstrijskega mornariškega društva priredila na Svečnico v veliki dvorani hotela »Union«, je uspel tako izborni, da se je z mnoge odlične strani izrazila želja, naj bi podružnica čim prej priredila zopet kaj takega. Odlična vojaška godba je s svojim izvrstnim sviranjem ustvarjala najboljše razpoloženje, ljubeznive gospodične iz društvenega članstva so z uspehom prodajale srečke in cvetlice, odlično občinstvo, ki je polnilo dvorano prav do poslednjega kotička, se je imenitno zabavalo. Vstopnina in srečolov, ki so ga bili z odbranimi dobitki požrtvovalno založili ljubljanski trgovci, sta donesla toliko dohodkov, da bo blizu 900 K čistega prebitka za patrijotsko-dobrodelne namene.

lj Oddaja krompirja pri mestni apro-vizaciji. Prihodnji teden bo dva dni oddajala mestna aprovizacija krompir iz skladišča v »Mestnem domu«. Vsak dan od 8. do 11. ure popoldne ter od 2. do 5. ure popoldne. V torek, dne 8. februarja, pridejo na vrsto številke od 100 do 219 popoldne in od 3000 do 3040 ter od 4040 do 4160 popoldne. V sredo, dne 9. februarja, pridejo na vrsto številke od 4000 do 4160 popoldne in od 4160 do 4240 popoldne. Druge številke pridejo pozneje. Krompirja dobi za sedaj vsaka stranka le eno vrečo ne glede na naročeno množino. Ostanek se bode oddajal na iste številke pozneje. Ta odredba je bila potrebna, da se vsled pomanjkanja krompirja odpomore kar največjemu številu ljudi.

lj Izdelovalnica umetnega ledu in hladilnico za meso bo napravilo mesto v mestni klavnici in sicer v najkrajšem času.

lj Nove nakaznice za vojno prodajalno se več ne izdajajo! Ker odgovarja množina blaga, ki se sedaj prodaja v mestni vojni prodajalni, številu oddanih izkaznic, se novih ta mesec sploh ne izdaja, ker bi sicer stranke s starimi izkaznicami ne dobile blaga. Drugi mesec se bodo zopet izdajale izkaznice za vojno prodajalno. Tem se bo potem v prvi vrsti oddajalo pri sedanjih prodajalnih morebiti preostalo blago.

lj Umrla so v Ljubljani: Jera Zor, zasebnica, 77 let. — Fran Kreč, delavec, 23 let. — Marija Papež, gostja, 85 let. — Marija Žerovnik, zasebnica, 18 let. — Marija Presetnik, delavka v tobačni tovarni v p., 70 let. — Katarina Zaplotnik, zasebnica, 76 let. — Istvan Matijas, pešec. — Pavla Bedina, hči vpokojenega železniškega kurjača, 6 let. — Rozalija Gregorin, bivša kuharica, 75 let.

lj »Glasbena Matica«. V koncertu dne 12. februarja bomo imeli priliko slišati novo moč, mladega hrvatskega virtuozna na violončelu J. T k a l č i č a. Sodeč po ocenah njegovih dosedanjih koncertov v inozemstvu in v Avstriji je res velik umetnik in briljanten virtuoz. Rodil se je v Zagrebu. Na tamošnjem glasbenem zavodu se je učil pri prof. Oertlu, na dunajskem konservatoriju pri profesorjih Ferd. Helmesberger in Dietrichu. Že na Dunaju je dosegel lepe uspehe. Še lepše pa v Parizu. Tamošnji veliki listi so polni hvale o njem. Izbruh vojne ga je prisilil, da je prekinil svoje delovanje. Več o njem prihodnjič. — Vstopnice za koncert se dobivajo v Prešernovi ulici v trafiki gđc. Dolenčeve.

lj Junaški ljubljancin došel iz črnogorskega ujetništva. Danes se je oglašil v našem uredništvu slovenski mornar »Zen-te« g. Alfonz Jageman. Bil je v boju v nogor-ranjen in je ranjen prišel v črnogorsko ujetništvo. Nekega dne so naši ujetniki na-krat videli pred seboj rešitelje — avstrijske vojske. Sedaj je Jageman dobil eno leto dopusta. Kdor ima kako primerno

službo za vrlega slovenskega mladeniča, naj se oglasi v našem uredništvu.

lj Vojna mestna pekarija se utečna prestavi na Rimsko cesto v nekdanjo Kanzovo pekarno, kjer bode imelo mesto pripravnije prostore za svoje tozadevne potrebe.

lj Aprovizacijski odsek za mesto Ljubljano. Z moko je treba silno pazno in štedljivo ravhati, ker se dovoz iste vedno bolj ovira. — Krušnih kart za moko in kruh se je izdalo pretekli teden okrog 6000 manj, ker je župan odredil strožjo revizijo pri izdajanju istih. — Krompir, ki je bil obljubljen, je prišel šele v prav mali meri; pričakuje pa se te dni večji dovoz iz kamniškega okraja in iz ljubljanske okolice. — Kruha se speče v vojni pekarni vsak dan 7450 in pri pekih 7290 hlebcev, kar ima po dosedajni uredbi zadostovati za 70.000 ljudi, ki bivajo v Ljubljani. — Odslej nadalje bo imel aprovizacijski odsek sejo vsak petek. — Obč. svetovalec Iv. Kregar je interpeliral, ako so res nekateri višji mestni uradniki dobivali kar na magistratu večjo množino raznih živil. Gosp. župan je rekel, da so nekateri dobivali začetkoma iz zaloge, da pa je to odpravil, ko je za to izvedel.

lj V Ljubljansko kreditno banko se je meseca januarja 1916 vložilo na vložne knjižice in na tekoči račun 4.004.677 K 97 vin., dvignilo pa 1.977.407 K 96 vin.

lj Kopalno bano si je prisvojil nekdo na dan, ko so se izdajale krušne karte v Rokodelskem domu. Ker se bana ne da skriti, dasi je majhna, so ga gotovi ljudje videli. Da se izogne policijskemu zasledovanju, naj dotičnik bano prinese takoj nazaj v Rokodelski dom, sicer se bo zadeva uravnala na pristojnem mestu.

A banci hočejo pod Avstrijo.

Prenek Bib Doda je izjavil »Reichspostinemu« poročevalcu, da želi veliko Albancev, da bi Avstrija anektirala Albani-jo. Esad paša nima nobenega vpliva več. Prenek Bib Doda bo odpotoval na Dunaj, ako dobi dovoljenje.

Konec Iza Boljetinca.

»Reichsposti« poročajo iz Cetinja: Kakor se je že poročalo, so se neposredno po begu kralja Nikolaja iz Podgorice vršili nemiri radi bede. V teh nemirih je padel kot žrtev albanski voditelj Iza Boljetinac, ki je igral v albanskem gibanju veliko vlogo, in oba njegova sinova. Ko je s Cetinja pobegli kralj zapustil Podgorico, je v prvih trenutkih izbruhnila velika brezglavost. Stradajoči črnogorski vojaki so skupaj s sodrgo napadli državna skladišča in tobačno tovarno in iskali živil. Mohamedanska žandarmerija je skušala vzdržati red. Princ Mirko sam se je obrnil na naše čete za pomoč. Žandarmerija je pobirala orožje. Mohamedanski orožnik je pozval Iza Boljetinca, naj izroči revolver, ki ga je imel za pasom. Iza Boljetinac se je s svojima sinovima branil izročiti orožje ter je šel z žandarjem na prefekturo, kjer so hoteli Albance siloma razorožiti. Neki orožnik je poklical na pomoč dva črnogorska vojaka, katerih enega je eden Boljetinčevih sinov takoj ustrelil. Nato je orožnik ustrelil starega Boljetinca in oba njegova sinova. Cel dan in vso naslednjo noč je trajalo razburjenje ter so se neprestano slišali revolverski strel. Ob prihodu naših čet je takoj nastal red.

Razna poročila.

Tri pota vodijo do zmage.

Curih. Knez Borghese izvaja v »Corriere della Sera«, da so odprta osrednjima velesilama tri pota: 1. pot Calais—Pariz; 2. Sueški prekop—Bombay. Knez opozarja, naj se začne predvsem tretja pot: spori med zavezniki in odpad kake velesile.

Nemiri na Portugalskem.

Madrid. (K. u.) »Imparcial« poroča, da se nemiri v Lizboni nadaljujejo. Vstaši delajo z bombami. V krajih Setubal, San Pedro, Porto in Montemar so vstaši uničili in usmrtili župane kakor tudi v Aguarantes, Folgario in v drugih krajih, kjer so plenili žito.

Rotterdam. Na Portugalskem so odpravili vstajo, ki je naperjena v prvi vrsti proti vojaški službi.

Španska nevtralnost v nevarnosti.

Berlin, 3. febr. (K. u.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« piše: Razni angleški in francoski časopisi silijo, da naj se kamerunsko nemško posadko, če bi bila prisiljena stopiti v špansko Gvinejo, zasleduje tudi na španskem ozemlju. Španska vlada je že prav jasno nastopila proti temu stremljenju, ki nasprotuje mednarodnemu pravu, in je povedala, da bo poskrbela, da se njeno nevtralnost spoštuje. Tudi Nemčija bo poskrbela, da španija ne bi imela težav. Prestopivše čete bi se takoj razorožile in internirale. Sedaj moramo le še počakati, ali ententa s špansko nevtralnostjo nadravi tako kakor z grško.

Amerika in Nemčija.

Berlin, 4. febr. »Tägliche Rundschau« javlja iz Curiha: Listi poročajo, da dela Wilsonovo stališče proti Nemčiji nevtralnemu državam resne skrbi. Ustaviti hoče nemško podmorsko vojno proti Angliji.

Berlin, 4. febr. »Berliner Tageblatt« povdarja vnovič, da je položaj radi »Lusitanije« precej kritičen. Sedaj se lahko razume, zakaj je v angleški zbornici Grey odklonil poostreitev blokade proti Nemčiji. Noče namreč, da bi se angleško ameriško razmerje nevarno skalilo in zato spravlja s pota vse, kar bi moglo preprečiti ameriško nemški spor, na katerega upa. Grey bi rad Nemčijo in Ameriko pognal eno proti drugi, zato je druge želje zaenkrat odložil in dosledno zasleduje samo ta cilj.

Dunaj, 4. febr. Dunajski politični krogi ne verujejo, da se je položaj poslabšal, ker ni vzroka za tako bojazen.

Papež o Belgiji.

Rim, 2. febr. Prinašamo dementi v »Osservatore Romano« dobesedno: »Gotovi ljudje poročajo, da sv. oče v eni zadnjih avdijenc ni izrazil samo želje za samostojno Belgijo, ampak da je, kakor bi bil on absolutni razsojevalec o pogojih miru in vojne, tudi izjavil, da bo le tedaj privolil v mir, če se Belgiji vrne tudi Kongo, tedaj tisto kolonijo, katero se lahko smatra že za odvzeto in pa da ji Nemčija povrne vso škodo. Drugi ljudje so tudi trdili, da svojim bralcem lahko poročajo o razgovorih, ki jih je sv. oče imel s kardinalom Mercierom, kakor da so svoja ušesa nastavljali na vatiškanske ključavnice ali da jim je kardinal odkril svoje najbolj intimne konference. Ni potreba praviti, da vse te govorice niso nič drugega kakor izrodek domišljije in ponavljanje tistih manevrov, ki smo jih že večkrat osvetlili in pred katerimi resne ljudi še nikoli nismo slišali. Vsi dostojni ljudje naj si enkrat za vselej zapomnijo, da so vatiškanske vesti, takozvane zanesljive vesti iz vatiškega kroga, govorice iz vatiških krogov itd., katere se večkrat najde po časopisju, zelo često in skoro vedno docela izmišljene za namenom, da kompromitirajo sv. stolico, ko se ji podtika strankarstvo za eno vojno skupino. Sv. stolica se ne misli odreči svoji absolutni nepristranosti, kakor jo čuva od začetka tega groznega prepira, ker ji to ukazuje njena apostolska služba.«

Primorske novice.

Italijani rušilci naših svetilišč. Svetišče Žalostne Matere božje na Mirnskem Gradu je bilo dne 3. februarja ob četrtna štiri popoldne v polno zadeto na strehi pred prezbitarijem od 28 cm granate. V zli slutnji, da bo treba danes slovo vzeti od Gradenske Matere božje, je podpisani še danes jutraj ob 7. uri bral v svetilišču sveto mašo. Tudi je bil popoldne, ko je bila cerkev zadeta, na Gradu. Streha je močno podrta, veliki oltar deloma zelo poškodovan, obhajilna miza na moški strani končana. Podrobnosti drugič. — Franc Pirc C. M.

Ranjena Gorčanka. Z vojaškim transportom je prišla predčerašnjim v deželno bolnico Kristina Poberaj, 70 let stara vdova-posestnica iz Solkana ok. Gorica. Ko je ponoči doma spala na postelji, je udarila laška granata v hišo, ranila posestnico v obe nogi težko, vendar jo pustila pri življenju. Hišo je razdejalo. V hiši je spala tudi hči Filipina, a ne ve, kaj je z njo; najbrže je mrtva.

Iz ruskega ujetništva v Voronežu se je oglasil Ivan Zvanut. Zdrav je in zaposlen v pisarni kneginje Barjatsinske.

Umrla je v Rojanu gospa Antonija Blokar.

Italijanski pohlep. »Tournig Club Italiano« predlaga italijanski vladi, naj Italijani takoj dajo italijanska imena slovenskim krajem, kar jih dobe v roke. — Tem ljudem bo treba res prave Benetke šele pokazati.

Iz ruskega ujetništva se je čez leto dni oglasil domobranec Ivan Bernardi, doma v Maliji pri Portorože.

Umrl je v Škedinju Anton Mislej, po dom. Paskusi, star 17 let.

Odlikovanja.

— Odlikovanci 17. pešpolka. Najvišje pohvalno priznanje sta dobila poročnika Josip Novy in Henrik Rauch. — Zlat zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik-rač. vodja Kajet. Schuh. — Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil narednik Josip Hutter. — Zlato hrabrostno svetinjo je dobil narednik Hiris Ivan. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil praporščak 3. teške havb. div., prideljen 17. pp. — Srebrno hrabrostno svetinjo druge vrste sta dobila praporščaka Glombek Fr. in Jan Emil. — Nadalje so dobili isto odlikovanje: praporščak Günzel Viktor, sanitetni praporščak Schmidt Karel, narednik Tomše Ivan, četovodja Lošcar Josip, desetnik Petje Josip, poddesetnik tit. desetnik Srebotnjak Avgust, črnovojn. infan-

terista Gruber Karel, Kukovica Franc, praporščaki Baumgarten Miroslav, Treo Lovrenc, Azman Leopold in Holub Jaroslav, kadet Jaroslav, narednik Koprivšek Anton, rez. četovodje Kozina Josip, Lenger Ivan in Bartolj Franc (sanit. podčastnik), infanteristi Čop Franc, Anderle Fr. in Strle Franc.

— Odlikovanci 87. pešpolka. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik Emil Holub. Srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil desetnik Franc Dobnicker.

— Odlikovanci 97. pešpolka. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil stotnik Edmund Starkl. Najvišje pohvalno priznanje je dobil poročnik Josip Prohaszka. Zlat zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil praporščak Rudolf Knobloch. Srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil desetnik Marij Gregorac.

— Odlikovanci 7. lovskega bataljona. Zlato hrabrostno svetinjo je dobil kadet Klein Artur. Bronasto hrabrostno svetinjo je dobil patrolni vodja Hajdl Josip.

— Odlikovanci 20. lovskega bataljona. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: nadlov. Kuharič Ivan, četovodja Haar Ivan, orož. mojster Schwarzer Izidor, podlovec Žunko Henrik, patrolni vodja Lapanje Franc, četovodji Knas Ivan in Mezger Martin in podlovec Rižnar Jurij.

— Odlikovanci 7. pešpolka. Duhovniški zasluzni križec 2. vrste na belorodnem traku je dobil vojaški kurat Albert Müller. — Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil rez. rač. podčastnik 1. vrste Franc Rauchenwald. — Srebrni zasluzni križec sta dobila črnovoj. desetnik Vinko Ertl in četovodja Jos. Zaubula. — Srebrno hrabrostno svetinjo prve vrste sta dobila desetnik Brandstätter Tomaž in tit. desetnik Paul Simon. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: desetnik Opišnič Valentin in Žagar Maks, infanteristi Lazarus Alojzij, Krabath Ivan, Bleier Josip, Pontasch Tomaž, Winkler Franc in Grünanger Franc.

Odlikovanja v raznih polkih. Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila stotnik 4. pp. Rudolf Marčič, ritmojster 6. dež. orož. poveljstva Franc Perhace, poveljnik nekega trd. pehotnega bataljona. Vojaški zasluzni križec 3. vrste z vojno dekoracijo so dobili: stotnik 59. pp. Ferdinand Celar, stotnik 2. bos. herc. p. Emil Prelc, stotnik 79. pp. Julij Troha. Ponovni izraz najvišjega zadovoljstva se je naznanil nadporočniku krajevnega voj. poveljstva na Dunaju Hermanu Dolinar. Srebrni zasluzni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila tit. narednik 27. pp. Simon Schuchnič, pri 3. zbornem poveljstvu, in rač. podčastnik 47. pp. Alojzij Počivavšek. Srebrni zasluzni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil lovec 1. pp. tir. ces. lovcev Alojzij Pavlič. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: praporščak Demšar Luka in častniška namestnika Levora Adalbert in Rupar Lazar, vsi trije pri 4. bos.-herc. p.

Bolečine v prsih so ne samo neprijetne, temveč imajo lahko tudi nadaljne zle posledice, ker se boleče prsi upirajo dihanju in pljučam in je tako onemogočeno redno, polno dihanje. Prane bolečine je treba tedaj takoj odpraviti in je to najlažje doseči z vtiranjem s Fellerjevim bol. lajšajočim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid«. Njega učinek se hvali v več kot 100.000 pismih. 12 steklenic pošlje poštino prosto za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr. št. 285 (Hrvatska). Dobro so tudi Fellerjeve lagodne odvajajoče barbarba-kroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 skatljive poštino prosto 4 K 40 v. (vi.)

V vojaško službovanje zopet vpoklicana družabnika trdke Ciuha & Jesih, »Pod Trančo« vljudo javljata p. n. občinstvu, da ostane trgovina začasno zaprta ter se priporočata, da jima ohranijo p. n. odjemalci svojo naklonjenost do zopetne otvoritve.

Najnovejši film iz serije Aste Nielsen v »KINO CENTRAL« v dež. gled. lišču!

Sobota 5., nedelja 6., ponedeljek 7. februarja:

Neprava

Asta Nielsen

Veselo igra v 3 dejanjih.

Asta Nielsen v obeh glavnih vlogah.

Najnovejše slike iz bojev z Italijani.

Slike iz Črnogore.

Te predstave za mladino niso primerne.

Predstave za mladino

se vrše v »KINO CENTRAL« v dežel. gledališču jutri v nedeljo ob pol 11. uri popoldne in ob 2. uri popoldne, v ponedeljek ob 1/4.5. ure popoldne.

• Krasne nove pravljice!

• Skrbno izbran spored!

Naročajte „Slovenca“!

Vabilo

OBČNI ZBOR

Delniške stavbinske družbe „Union“ v Ljubljani,

ki se vrši dne

24. februarja 1916 ob 4. uri popoldne v dvorani hotela „Union“ I. nadstropje.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju in bilanci za leto 1915.
2. Poročila nadzorovalnega sveta.
3. Volitev petih članov nadzorovalnega sveta.
4. Eventualni predlogi delničarjev, ki se pa morajo vsaj osem dni prej naznati predsedništvu, da pridejo na dnevni red obnega zbora.

NB. Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo volilno pravico, morajo pet dni pred obnim zborom položiti delnice v pisarni hotela „Union“, Miklošičeva cesta, od 11. do 12. ure popoldne.

297

U 288/15-5

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Ilirski Bistrici je razpravljalo danes v navzočnosti državnega pravdnika upravitelja Ivana Pavlič in obtoženke Marije Brne o obtožbi, katero je delnični javni obtožitelj zoper Marijo Brne zaradi prestopka po § 14 št. 1 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 državnega zakona in je po predlogu obtožitelja, naj se kaznuje Marija Brne, razsodilo tako:

Marija Brne 37 let stara, roj. v Jasenu, pris. v Jablanico, k. v. omožena, pos. žena v Jasenu št. 3 je kriva, da je dne 7. decembra 1915 v Jasenu za pitanje prašiča, torej za neobhodno potrebno stvar zahtevala, izrabljajoča po vojski povz. izredne razmere očitno pretirano ceno namreč za kg mrtve teže 4 K 60 h oziroma 4 K 40 h s čimur je zakrivila prestopok po § 14 št. 1 cesarske naredbe z dne 7. avgusta 1915 št. 228 državnega zakona in se obsodi po istem §-u z uporabo §§ 226 in 260 b k. z. na 3 tri dni zapora, poostretega s postenjem in na 30 K denarne kazni, v slučju njene neizterljivosti na nadaljne 3 dni v zapor in po § 389 k. p. r. v plačilo kazenskih stroškov.

Ilirska Bistrica, dne 3. prosinca 1916.

Dr. Kovča.

Kupim po visoki ceni okrogel

kostanjev
orehov
jesenov

les

Ponudbe z ceno in množino (koliko vagonov) je poslati trditi:

J. Pogačnik, Ljubljana

Marije Terezije cesta 13 (Kolizej).

Na ponudbe brez cene se ne ozira.

Pozor! Vse blago Pozor!

kakor tudi čevlje, dokler kaj v zalogi, brez zvišanja po stari ceni.

Tudi zalogo nagrobnih vencev s trakovi in napisi.

Prosim, prepričajte se!

1574

Uljudo se priporoča črka

K. WIDMAYER, pri »Solncu«, za vođa.

Revizija žrebanj

pod ianstvom za vse srečke od njih početka kakor tudi za poznejšo zaznambo. Pristojbina K 1— pri banki S FISCHER, Dunaj, IX. 286 Währingerstr. 41.

400 hl. belega in rumenega

Vipavca

naravnega se takoj proda po zmerni ceni. Vprašati pri Batjel, Gorica, Stalna ulic št. 2. Tam je vzorec ali pri Vatiču, zid mojter, Skrilje.

Ugodna prilika za živinorejce,

kupce in prodajalce.

Ako želite kupiti ali prodati: konje, debele vole, plemenske vole, bike, krave breje in s teleti teleta za klanje, breje svinje, plemenske prasce, pitane prašiče, plemenske koze, kozličke, ovce in belgijske zajce, se oglašite ustmeno ali pisмено (znamka za odgovor!) v pisarni Vnovčevalnice za živino, Ljubljana, Dunajska cesta 29, vsak delavnik od 8. do 12. popoldne in od 2. do 6. popoldne, kjer boste zahtevano žl val kupili oziroma prodali.

Pošteno in zdravo

dekke

išče službe. Naslov pove uprava lista pod št. 313.

Krepko in pridno

DEKLE

z dežele, vajeno vsakega kmečkega dela, želi vstopiti v službo najraje kje v bližini Ljubljane. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 314.

Kdor izmed g. trgovcev ali kdo g. zasebnikov-vinogradnikov ima na prodaj

modro galico

je naprošen objaviti svoj naslov in prodajno ceno na upravo »Slovenca« št. 310

Zdrobljeno milo

v poštini pošiljatelj po 5 kg za ceno K 3 90 po povzetju depozila Karel S. Jilek, Šternberk, Morava.

Išče se

trgovski pomočnik

na deželo za prodajalno z mešanim blagom, več slovenske in nemščine. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 311.

V Novem mestu na Glavnem trgu se prodasta 2 lepi enonadstropni

hiši

pod zelo ugodnimi pogoji. V hišah se nabavljajo velike prodajalne z 2 portaloma. Ena teh hiš je popolnoma nova, moderno zidana in še 8 let davka prosta. Hiše so za vsako veliko trgovino pripravne. Natančnejša pojasnila dajeta gg. Poučič in Kopac v Novem mesu.

Čepe trpežne vojne ure

Največja izbira briljantov

po nizkih cenah

Velika izbira za razna darila

za obilni obisk najljubnejše vabim

F. ČUDEN

Prešernova ulica št. 1. Ljubljana

Naročujte cenik z patriotično prilogo in s koledarjem za leto 1916 kateri se pošilja po pošti prosto.

Prstan Svetovna vojna z rdečim križem lepo emajliran K 1.30.

Odda se takoj eno novo

skladišče

zraven tudi podstrešje, jako ugodno za trgovca ali obrtnika. Izve se Sv. Florjana ul. 22. v trgovini.

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečasti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana, Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4. Pepravila točno in ceno.

Zaloge v Ljubljani:

A. Šarabon in Julius Elbert.

5 vinarjev

stane dopisnica, potom katere izvolite zahtevati moj glavni cenik s 4000 slikami, obsegajoč bogato izbero pripravnih predmetov za vsakdanjo rabo in darila; cenik se pošlje vsakomu zastonj in poštne prosto.

Prva tovarna ur JAN. KONRAD c. in kr. dvorni založnik, Brux št. 1223 (Gosko)

Pristne nikeln. žepne ure po 4-20 K, 5- K. V srebru 8-40 K, 9-50 K. Nikeln. budika 2-90 K, ure s kukavico 7-85 K, ure z nihalom 9- K. Pošilja se po povzetju. — Neugajajoče se zamenja ali denar nazaj. 1275

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Augusta Agnola
Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za steklarstvo v figurah in navadni ornamenti, stavbno ter portaino steklarstvo — Zaloge steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcel, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastonj. — Spricevala mnogo dovršenih del na razpologo. 74

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“

Pred škofijo št. 3, Lingarjeva in Medarska ulica.

Podružnica trgovke R. MIKLAUC.

Lep lokal

v Kolodvorski ulici z 2 izložbenima oknomi

se odda takoj.

(Prej je bila pisarna „Bremen-Amerika.“ Vpraša se pri fotografu Rovšek.

Vajenca

za tapetniško obrt za takojšnji nastop, dalje

učenko

ki ima veselje do trgovine, sprejme Ivan Černe, zaloga pohištva, Dunajska cesta št. 28.

Slovenska krščansko-socialna zveza v Ljubljani naznanja vsem svojim članom in članicam žalostno vest, da je večletna, izredno delavna odbornica gospodična

Katarina Jakopič

po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v nedeljo 6. februarja 1916 ob 3/4 2. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta 17.

Vabimo vse, da spremijo rajnico k zadnjemu počitku in se je spominjajo v svojih molitvah.

R. I. P!

304

Potritim srcem naznanjamo vsem sorodnikom prijateljem in znancem, da je naša ljubljena sestra, sestrčina in svakinja, gospodična

Katarina Jakopič

zasebnica

danes dne 4. februarja ob 3. uri popoldne po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnice bo v nedeljo dne 6. februarja ob 3/4 2. uri popoldne iz hiše žalosti Dunajska cesta št. 17 k sv. Križu.

Sv. maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Priporočamo drago pokojnico v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 4. februarja 1916.

Globoko žalujoči ostali.

Oklic.

A VIII 115/14/56.

Prostovoljna sodna dražba zemljišča vlož. št. 394 davčne občine št. Vid nad Ljubljano, obstoječega iz hiše št. 78 v št. Vidu z vrtom, kletjo in vodnjakom se določa na dan **9. februarja 1916 ob 9. uri dopoldne** na licu mesta v št. Vidu, št. 78.

Dražbeno izkupilo je vplačati v roke sodnije.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani odd. VIII.

296 (3)

dne 28. januarja 1916.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potriti neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno ves, da je naš iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

ANTON KOVAČ

gosliničar, izvošček in posestnik

dne 1. februarja t. l. po daljši, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se je izvršil v četrtek dne 3. februarja 1916 ob 1/2 3. uri popoldne iz hiše žalosti Kolodvorska ulica št. 27 na pokopališču k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Ob enem se zahvaljujemo za vse obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli v tem težkem trenutku. Posebno pa se zahvaljujemo s. gosliničarski zadrugi, št. zadrugi ljubljanskih izvoščkov, darovateljem krasnih vencev in sploh vsem, ki so spremenili nepozabnega pokojnika k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 5. februarja 1916.

Jerica Kovač roj. Sitar
soprogaRudolf, Franc, Viktor
sinoviFrancika
hčerka

308

Spretna, v vsem izurjena

šivilja

se priporoča c. damam tu in na deželi za delo. — Pride tudi na dom. Naslov v upravi „Slovenca“ pod št. 290.

Izprašan

292

kurjač-strojniki

čele možno izučiti ključavničar ali kovač, oženjen, vojaščine prost, trezen, se sprejme takoj v tovarni za podelovanje šote v Babni gorci, pošta Škofljica.

298

Vabilo

na

XXV. redni občni zbor**Posojilnice v Žužemberku**

registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se bo vršil

v nedeljo dne 13. februarja 1916 ob pol 4. uri popoldne v zadrugi pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih zadrugičnikov.

Načelstvo.

Proda se velik, siv kožuvinast

Plašč

Krojaška ulica številka 5. II. nadstropje.

Mlad vojaški podčastnik invalid brez sredstev, želi službe na kakšni graščini za

oskrbnika in lovca

Zmožen je slovenščine, nemščine in italijansčine. Ponudbe se prosijo pod zvestoba in značaj 351 na upravnišče tega lista.

Ria-Balsam.

Cena lončku z jamstvenim pis-mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) I., poštni predal 12/82 Ogriško

Proda se hiša

z 2 obrti in nekaj stanovanj, gozdom in njivami, ki leže ob cesti in so pripravne za stavbišča. Proda se tudi vsako posebej. Več se poišče „Pri Zvezdi“ v Spodnji Šiški št. 22.

Več dobrih

delavcev

sprejme v trajno službo Tovarna za klej (Leim-fabrik), Ljubljana.

Hiša s posestvom

5 sob, kuhinja, kleti, velik vrt, njiva, travnik, sadno drevje, v prijaznem trgu ob glavnih cestah, 5 minut od železniške postaje na Spod. Štajerskem. — Naslov se izve v upravništvu „Slovenca“ pod št. 299.

Volnoza snežne čepice,
nogavice,
žilogrelce i t. d.

priporoča

TONI JAGER,

Ljubljana, Zidovska ul. 5.

Brzojavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in rezerve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebranih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebranih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. dec. 1915 K 94.299.233—,

31. decembra 1912 na knjižico in tekoči račun K 236.633-922 —.

V najem se dá event. tudi prodaja pod ugodnimi pogoji

hiša
v kateri je vpeljana trgovina z mešanim blagom, trafiko, žganjetočem in gostilno. Naslov pri upr. lista pod 139.

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina
pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele.
Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Kateri šivalni stroji so najboljši?
Samo „Gritzner“ in „Afrana“.
Edina tovarniška zaloga šivalnih strojev
: **Jos. Petelinc, Ljubljana :**
sv. Petra nasip 7, blizu frančiškanskega mosta, levo za vodo, 3. hiša.

 Kranjska deželna podružnica v Ljubljani
n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice
sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot., rentna in ljudska, neozgodna in jamstvena zavarovanja.
Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanih koncem leta 1914. K 173.490.838—
Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76
V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66
Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za celotno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosijo. 1439
Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji.
Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

5%

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:
Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.
I. podpredsednik: Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani. II. podpredsednik: Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.
Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pokoju v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remeč, ravatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:
Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; Ivan Miklar, profesor v Ljubljani; E. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Kalodont

novi zavoj.

Vsled sedanjih razmer smo primorani izpremeniti zavoje naše že blizu 30 let na prodaj postavljene

zobne kreme „Kalodont“

Mesto dosedaj navadnih puščic bomo sedaj razpečavali kremo v zganjenih kartonih, katerih risba in barva izpeljava je ista, kot naša tubna etiketa, ki je v vseh deželah postavno zavarovana.

Svetovnoznani in splošno priljubljeni „Kalodont“ pa bo prihajal na trg slejkoprej v nedosežni kakovosti.

F. A. Sarg-a Sin & Co.
Dunaj IV. Berlin.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za sobne slikarje.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela

Igriška ulica 6, Gradišče.

HERBABNY-jev podfosornato kisl

apneno - železni sirup

Ta je že 46 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen prsni sirup. Odstranjuje sluz, pomiljuje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborna sredstva za tvoritev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih. Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabny-jev nasl.) DUNA J. VII. /1, Kaiserstrasse Nr. 73-75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikoveu in Volšperku.

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

HERBABNY-jev močnejši

2984

Sarsaparilla-sirup

že 44 let vpeljan in najbolje priporočen. Izvratno lagodno-delujoče odvajalno sredstvo. Odstranjuje zaprtost in njene slabe posledice. Pospešuje prebavo in čisti kri.

Cena steklenici K 1-70, po pošti 40 vinarjev več za zavitek.

DUNA J. VII. /1,

Kaiserstrasse Nr. 73-75.

Sprejme se

šivilja - učenka

Kje, pove upravništvo lista pod št. 273.

100 litrov zdrave domače pijače,

osvežujoča, dobre in šele gaseče si lahko vsak sam priredi s malimi stroški. V zalogi so snovi za ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomarančnik, dišeča perla, visnjavec. Ta pijača se lahko poleti zavaja hladna, pozimi pa vroča mesto ruma in šeganja. Skaziti se ne more. Snovi s natančnim navodilom stanejo K 4-50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam ene povrhu. Gospodarske, tovarne, delavnice itd. neoprecenljive vrednosti, ker delavce ta pijača osveži in ne upijani, vsled česar ne izgube nič na svoji delavnosti.

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Bruno 643, Morava. 1351

Neznosne nadloge uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikar-jeve vrečice

Prodaja jih z navodilom po 2 K par:

Cvančara, drogerija, Ljubljana: J. R. Hočevr, lekarna, Vrhnika: J. Koschir („Pri Orlu“), Kamnik.

Izbrano se je obnosilo za vojake in vojski in aploh za vsakega kot najboljše

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gibus, influenci, prsi, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. capici compos.

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.**

Steklenica kron. — 80, 1-40, 2-—

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 8.

Dnevno razpošiljanje.

Vsakovrstne

39

slamnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu

FR. CERAR, tovarna slamnikov v Stobu pošta Domžale pri Ljubljani.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1. Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.

43. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene, v državi zastopanih kraljevin in dežel

Ta denarna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša 200.000 kron

Srečkanje se vrši javno na Dunaju 10. februarja 1916.

Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davenih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce zastop. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od general. ravnatelstva državne loterije (oddelek za dobrodelne loterije)

Hranilnica kmečkih občin

Dunajska cesta št. 36 v hiši Zadržne Zveze

v Ljubljani

Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mlinice

□□□□□□□□ — Ustanovljena leta 1911. — □□□□□□□□

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. — Vložne knjižice drugih denarn. za-

4 1/2 %

vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. —

Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

V. c. kr. avstr. razredna loterija.

3. razred

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

3. razred

K 300.000 glavni dobiček

št. 10.202, izžrebani 16. okt. 1915, IV. lot.

K 30.000 št. 68.435

K 10.000 št. 7.788, 130.169

K 5.000 št. 68.425

mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 3000, 400 in veliko številu dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za K 911.280.

Prihodnje žrebanje bo

15. in 17. febr. 1916.

Izžrebalo se bo 2750 dobitkov v skupnem znesku K 728.600

Srečke prodaja:

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani,

kot poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije

in njene podružn. v Celju, Celovcu, Trstu, Splitu.

CENE za igralce 2. razreda:

1/1

K 40-—

1/2

K 20-—

1/4

K 10-—

1/8

K 5-—

3. razred.

Dobitki plačljivi takoj in brez odbitka.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 3/4 % brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.